

ŠIAULIŲ LOPŠELIS – DARŽELIS „VARPELIS“

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA „VAIVORYKŠTĖ“ (integruotas papildomas ugdymas naudojant projekto metodą)

ŠIAULIAI
2012 m.

PRITARTA
Šiaulių miesto savivaldybės
administracijos direktorius
Rimundas Domulevičius
2012 m. ....d.

PATVIRTINTA
Šiaulių lopšelio–darželio „Varpelis“
direktoriaus 2012 m. gruodžio 31 d.
įsakymu Nr..V2-59.

**ŠIAULIŲ LOPŠELIS-DARŽELIS „VARPELIS“
ŠVIESOS TAKAS 30**

**IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA
„VAIVORYKŠTĖ“**

Programą atnaujino:

Direktorės pavaduotoja ugdymui Genovaitė Bogdanskaja
Auklėtojos: Ingrida Brazienė, Rimutė Birutienė,
Kristina Gelažienė,

Programą rengiant talkino:

Neformaliojo ugdymo mokytoja Aurelija Gudaitienė
Meninio ugdymo pedagogė Rima Barkauskienė

Šiauliai, 2012 m.

TURINYS

PRATARMĖ	4
1. BENDROSIOS NUOSTATOS	5
1.1. Formalieji duomenys apie ugdymo įstaigą, ugdytinius, ugdytojus ir bendruomenę.....	5
1.2. Filosofinis – psichologinis bei pedagoginis ugdymo programos pagrindimas.....	5
1.3. Ikimokyklinio ugdymo programos ir strateginių dokumentų, atskleidžiančių šiuolaikinių požiūrių į vaiką ir jo ugdymą, sąsajos.....	6
1.4. Ikimokyklinio ugdymo programos ir vaikų poreikių sąsajos.....	6
1.5. Tėvų, vietos bendruomenės poreikių ir ikimokyklinio ugdymo programos sąsajos.....	6
1.6. Regiono savitumo išryškėjimas ikimokyklinio ugdymo programoje.....	7
1.7. Įstaigos savitumas.....	7
1.8. Įstaigos teikiamų paslaugų, personalo ir ikimokyklinio ugdymo programos sąsajos.....	8
2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMOS PRINCIPAI	10
3. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI	11
4. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) TURINYS	12- 27
4.1. Ugdymo(si) turinio samprata.....	12
4.2. Ugdymo(si) turinio sudarymas.....	12
4.3. Ugdymo(si) turinio dėstymas.....	12
5. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) ORGANIZAVIMO FORMOS, TECHNOLOGIJOS, PRIEMONĖS	28
5.1. Ugdymo(si) organizavimo formos.....	28
5.2. Ugdymo(si) technologijos.....	28
5.3. Ugdymo(si) priemonės.....	28
6. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS	29
6.1. Vaiko pasiekimų vertinimas.....	29
6.2. Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo procesas.....	29
6.3. Duomenų apie vaiko pasiekimus fiksavimas ir kaupimas.....	30
7. UGDYMO(SI) PASIEKIMŲ VERTINIMO KRITERIJAI IR POŽYMIAI	31
8. VAIKO PASIEKIMŲ IR UGDYMO PERSPEKTYVŲ REFLEKSIJA	36
9. NAUDOTI ŠALTINIAI	37

PRATARMĖ

Šalies ekonominio, socialinio, kultūrinio gyvenimo kaita: globalizacija, darnus vystymasis, informacinės visuomenės plėtra, vertybių ir vertybinių nuostatų kaita įpareigoja švietimo bendruomenę labai atidžiai derinti ugdymo tikslus su vaikų, šeimų, bendruomenės ir valstybės poreikiais. Šiandien ugdymo turinys suprantamas ne kaip griežtai reglamentuota programa, o kaip kompleksiškas procesas, kuriame pabrėžiama turima vaiko patirtis ir sąsajos su aktualiais socialinėmis kultūros jo gyvenamosios aplinkos poreikiais.

Šiaulių lopšelio - darželio „Varpelis“ Ikimokyklinio ugdymo(si) programa „Vaivorykštė“ (toliau Programa) parengta ir atnaujinta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų, aprašu (2011), Metodinėmis rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo programai rengti (2006), „Bendrają priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa“ (2003), „Po tėviškės dangum“ ir atitinka LR švietimo įstatymo (2011), strateginių švietimo dokumentų ir kitų ikimokyklinį ugdymą reglamentuojančių teisės aktų siekius, prioritetus, kokybės kriterijus bei juose vartojamas sąvokas. Įstaigos ikimokyklinio ugdymo programa yra orientyras, leidžiantis pedagogui kryptingai organizuoti ugdomąją veiklą, kurti kokybiško ugdymo(si) sąlygas, ugdymo(si) turinį „priartinti prie vaiko“.

Ugdymo(si) turinys įgyvendinamas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualius poreikius, prigimtį, patirtį, pomėgius, brandos ypatybes, sveikatą, darželio ir grupių kryptingumą bei reikmes. Programa grindžiama visapusiško ugdymo(si) idėjomis ir apima visas ugdymo(si) sritis. Programa skirta vaikų nuo 1,5 iki 6 metų ugdytojams, pedagogams, tėveliams/globėjams. Ikimokyklinio ugdymo programos turinys nuolat peržiūrimas, atnaujinamas, derinant su švietimui keliamais tikslais ir uždaviniais, strateginiais dokumentais bei atsižvelgiant į vaiko ir šeimos poreikius.

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Formalieji duomenys apie ugdymo įstaigą, ugdytinius, ugdytojus ir bendruomenę.

Šiaulių lopšelis-darželis „Varpelis“ - savivaldybės biudžetinė įstaiga, turinti juridinio asmens teises. Įstaiga yra neformaliojo švietimo, ikimokyklinio ugdymo mokykla.

- ◆ **Švietimo teikėjas:** Šiaulių lopšelis-darželis „Varpelis“
- ◆ **Įstaiga teikia:** ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo bei socialines (priežiūros, maitinimo, dienos miego ir kt.) paslaugas.
- ◆ **Adresas, pašto indeksas:** Šviesos takas 30; LT – 78164 Šiaulių savivaldybė
- ◆ **Telefonai:** 8(41) 552975, 8(41) 390106
- ◆ **Elektroninis paštas:** darzelis.varpelis@splius.lt
- ◆ **Interneto svetainės adresas:** www.varpelis.lt

1.2. Filosofinis - psichologinis bei pedagoginis ugdymo(si) programos pagrindas.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programos pagrindą sudaro humanistinė, egzistencialistinė, fenomenologinė filosofija. Ji pabrėžia vaiko savęs supratimo, saviraiškos, savireguliacijos, sveikatos saugojimo esmę ir svarbą ugdymo(si) procese. Ugdymo(si) programa remiasi psychosocialine vaiko raidos teorija (Froidas, E. Eriksonas, A.Adleris), vaiko emocine ir socialine raida, saugumu.

Plačią perspektyvą įstaigoje atskleidžia filosofo-psichologo Ž. Piaže idėjos. Jis vaiko žaidimą laikė kūryba, nes žaisdamas vaikas suvokia ir atkuria pasaulį, įprasmina jį. Vaikui neužtenka žinių, informacijos, patirties gautos iš kitų žmonių. Jis atranda, sužino stebėdamas, fantazuodamas, eksperimentuodamas, kurdamas. Vaiko pažinimo raidą bei intelektualinius poreikius, individualų pasaulio pažinimą, savo mąstymo konstravimą akcentuoja kognityvinė vaiko raidos teorija. (Ž.Piaže. Dž. Bruneris).

Humanistinės filosofijos ir vertybinių nuostatų formavimas integruotas į visą ugdymo(si) turinį. Vadovaujantis šia filosofija ir vertybinėmis nuostatomis, vaikas pažįsta save ir supantį pasaulį, atranda santykius su kitais žmonėmis, savimi, gamta, socialine aplinka, visuomene.

1.3. Ikimokyklinio ugdymo(si) ir šiuolaikinį požiūrį į vaiką ir jo ugdymą nusakančių strateginių dokumentų sąsajos.

Šiaulių lopšelyje – darželyje „Varpelis“ kiekvienas vaikas yra priimtinas kaip asmenybė, garantuojamos teisės ir galimybės vystytis, augti sveikam, gyventi sutvarkytoje, saugioje aplinkoje, jaustis laukiamam, mylimam ir vertingam. Glaudžiai bendradarbiaudami su šeima, padėdami jai atlikti vaiko globos ir ugdymo funkcijas, tenkiname vaiko poreikius visose raidos pakopose („Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcija“).

Vaiko teisių paisymas – svarbiausia įstaigos pedagogų taisyklė. Vaikas turi teisę lavinti savo gebėjimus, laisvai reikšti savo nuomonę (Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d.).

1.4. Ikimokyklinio ugdymo(si) programos ir vaikų poreikių sąsajos.

Šia programa siekiame:

- ◆ tenkinti kiekvieno vaiko poreikį žaisti, judėti, kurti, pažinti, eksperimentuoti;
- ◆ sudaryti sąlygas augti fiziškai ir psichiškai išsivysčiusiai asmenybei, turinčiai teigiamą savivertę, norinčiai ir gebančiai reikšti save;
- ◆ garantuoti vaikui galimybę rinktis veiklą pagal interesus ir poreikius, garantuoti interesų bei poreikių plėtojimą bei nuoseklų vaiko gebėjimų ugdymą(si);

Vaikas įstaigoje pats svarbiausias asmuo, dėl kurio mes čia esame. Atsižvelgiant į vaiko interesus ir poreikius, jam sudarytos sąlygos augti, skleistis ir tobulėti.

1.5. Tėvų, vietos bendruomenės poreikių ir ikimokyklinės ugdymo programos sąsajos.

Šiaulių lopšelio – darželio „Varpelis“, kaip šiuolaikinės institucijos, dirbančios pagal ikimokyklinio ugdymo programą paskirtis - padėti šeimai ugdyti vaiką. Įstaigos bendruomenė siekia:

- ◆ pažinti įstaigą lankančių vaikų šeimas;
- ◆ rinkti informaciją apie emocinę, socialinę ir kultūrinę vaiko aplinką;
- ◆ įvertinti, kokią patirtį vaikai į ugdymo instituciją „atsineša“ iš namų ir bendruomenės aplinkos;
- ◆ numatyti vaiko ugdymo(si) darną garantuojančias sąlygas.

Tėvai – aktyvūs įstaigos pedagogų pagalbininkai. Jie aktyviai dalyvauja bendruose projektuose, akcijose, teminėse vakaronėse, rytmečiuose, popietėse, sportinėse varžybose, išvykose.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programa siekia įvertinti ir tenkinti individualius, vaiko raidą atitinkančius tėvų poreikius, skatinti demokratiškų santykių plėtojimą tarp vaikų, tėvų, pedagogų bei vietos bendruomenės.

1.6. Regiono savitumo išryškinimas ikimokyklinio ugdymo programoje.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programa kurta atsižvelgiant į reikšmingus geografinius, istorinius, kultūrinius, socialinius regiono ypatumus:

- ◆ sudarytos galimybės vaikams susipažinti su gamtos reiškiniiais, artimiausia juos supančia aplinka: (Šiaulių miesto Lieporių mikrorajonu, Lieporių parku, Žaliūkų malūnu);
- ◆ numatytos kasmetinės išvykos į Kryžių kalną, Šiaulių botanikos sodą, Šiaulių katedrą, Aušros muziejų, parodų rūmus, šokolado muziejų
- ◆ ikimokyklinio ugdymo(si) programoje numatyta puoselėti įstaigos, miesto tradicijas;
- ◆ numatyta padėti vaikams daugiau sužinoti apie socialinius vietovės objektus. („Rasos“ progimnazija, Lieporių biblioteka, vaistinė).

1.7. Įstaigos savitumas.

Šiaulių lopšelis - darželis „Varpelis“ - atvira naujovėms, pastoviai ieškanti geresnių darbo metodų ir formų organizacija, savo veiklos strategiją įgyvendinanti programiniu būdu. Įstaigos pedagogai kūrybiškai taiko įvairius būdus ir metodus. Grupės pasirinkusios papildomo ugdymo kryptis: ekologijos, etnokultūros, dailės. Šios papildomo ugdymo kryptys padeda vaikui gauti daugiau žinių, rengiami šioms kryptims projektai. Turime dvi sales – sporto, menų

Nuo 2000 m. įstaiga vykdo projektą „Saugus vaikas šeimoje, gatvėje, darželyje“. Projektą apima renginys „Poezijos pavasaris“, kuris tapo respublikiniu. Jame dalyvauja ne tik vaikai, bet ir eilėraščių autoriai, taip ugdomas vaiko gebėjimas pajusti grožį, gėrį.

Įstaigoje vykdoma ES programą „Pienas vaikams“.

Kasmet įstaiga tampa vis informatyvesnė. Dalyvaujame respublikiniuose, tarptautiniuose konkursuose. Nuolat įstaigos pedagogai dalinasi savo gerąja patirtimi rengdami seminarus, konferencijas.

Sudarytos dvišalės bendradarbiavimo sutartys su Mažeikių lopšeliu - darželiu „Buratinas“, Joniškių lopšeliu - darželiu „Ažuoliukas“, Šiaulių lopšeliu-darželiu „Dainelė“, „Rasos“ progimnazijos pedagogais, Šiaulių savivaldybės globos namais,

Įstaiga nuolat siekia, kad kiekviena grupė būtų savita savo aplinka, kiekvienas pedagogas turėtų individualų darbo stilių, o įstaiga - savo veidą.

1.8. Ikimokyklinio ugdymosi programos, įstaigoje teikiamų paslaugų ir personalo sąsajos.

Atsižvelgdama į vaikų, šeimos poreikius ir susitarimą su bendruomene įstaiga nuolat plečia teikiamų paslaugų spektrą.

- ◆ įstaigos darbo laiko trukmė 10,5 val. dirba (nuo 7.00 iki 17.30 val.);
- ◆ prailgintos dienos darbo grupė (6.30 – 18.30);
- ◆ Šiaulių lopšelyje – darželyje „Varpelis“ veikia 11 grupių: 3 lopšelio, 6 darželio ir 2 priešmokyklinio ugdymo(si) grupės;
- ◆ įstaigoje vykdomos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) programos;
- ◆ ugdomasis procesas užima didžiąją laiko dalį, teikiamos socialinės paslaugos: priežiūros, maitinimo, pietų miego;
- ◆ įstaigoje dirba aukštąjį arba aukštesnįjį išsilavinimą turintys pedagogai, nuolat siekiantys tobulinti pedagoginę kompetenciją, jaučiantys atsakomybę už ugdymo rezultatus ir profesinį tobulėjimą;
- ◆ įstaigoje veikia Vaiko gerovės komisija. Ji sprendžia specialiojo ugdymosi poreikių vertinimą, ugdymo organizavimą ir ugdymo turinio taikymą bei siuntimą į pedagoginę, psichologinę tarnybą (PPT);
- ◆ tėvams teikiamos informavimo ir konsultavimo paslaugos;
- ◆ kalbos sutrikimų turintiems vaikams teikiama specialiojo pedagogo (logopedo) pagalba; muzikos valandėles organizuoja meninio ugdymo pedagogė;
- ◆ kūno kultūros, krepšinio valandėles organizuoja neformaliojo ugdymo mokytoja;
- ◆ bendrosios praktikos slaugytoja teikia vaikams pirmąją medicininę pagalbą, prižiūri sanitarinį higieninį stovį bei vaikų maitinimą įstaigoje;
- ◆ įstaigoje ypatingas dėmesys skiriamas darbuotojų kompetencijos tobulėjimui, savišvietai, savianalizei, profesiniam bendradarbiavimui bei nuolatiniam mokymuisi.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMOS PRINCIPAI

Numatyti **ikimokyklinio ugdymo(si) principai** iš esmės apsprendžia ugdymosi kryptingumą, padeda išsikelti uždavinius, parinkti ugdymo turinį, metodus, priemones, kurti aplinką ir organizuoti ugdymo procesą.

Įstaigos ikimokyklinio ugdymo(si) programa grindžiama humaniškumo, demokratiškumo, sveikatingumo, individualumo, specifiškumo, integralumo, atsinaujinimo, tikslingumo, socialinio – kultūrinio kryptingumo, tęstinumo, įvairovės bei nacionalumo principais.

◆ **Humaniškumo - demokratiškumo principas** – gerbti vaiką kaip asmenybę, garantuoti jam teisę gyventi ir elgtis pagal prigimtį bei asmeninę patirtį. Suteikti laisvę ir teisę rinktis, išreiškiant savo norus, poreikius, pageidavimus, sumanymus, kūrybiškumą;

◆ **Sveikatingumo - individualumo principas** – laiduoti saugią aplinką, ugdyti nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, pratinti saugoti savo ir kitų fizinę bei psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje.

Kiekvieną vaiką vertinti kaip individualybę, unikalų ir nepakartojamą. Organizuoti ugdomąjį procesą, atsižvelgiant į vaiko sveikatą, galimybes, turimą patirtį, pomėgius, brandos ypatybes;

◆ **Integralumo –atsinaujinimo principas** – sudaryti sąlygas skirtingų kompetencijų integracijai į įvairias ugdymo(si) sritis. Išvelgti kiekvieno vaiko maksimalių galimybių ir gebėjimų ribas ir garantuoti tolesnę sėkmingą jų plėtotę;

◆ **Socialinio - kultūrinio kryptingumo – įvairovės principas** – ugdymosi turinį orientuoti į vaiko gyvenimui ir ugdymui(si) reikalingų socialinių, kultūrinių gebėjimų plėtrą. Ugdyme taikyti formų įvairovę, sudaryti sąlygas plėtoti gebėjimus ir kompetencijas.

◆ **Tęstinumo principas** – laiduoti kokybiškai tinkamą perėjimą nuo ugdymo(si) šeimoje prie ugdymosi ikimokyklinėje įstaigoje, o vėliau – prie ugdymo(si) priešmokyklinėje grupėje. Sudaryti nenutrūkstamo ugdomojo proceso prielaidas vaikui pereinant iš vieno amžiaus raidos tarpsnio į kitą;

◆ **Nacionalumo principas** – ugdomas savo krašto patriotas, gebantis remtis krašto tradicijomis, rūpinasi tapatybės išsaugojimu, savo krašto etniškai įvairia kultūros tradicija;

3. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į pažangiausias ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas

padedančias vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius.

Uždaviniai:

- ◆ Kartu su vaikais ir jų tėvais, vietos bendruomene kurti patrauklią, funkcionalią saugią, vaiko poreikius atitinkančią aplinką.
- ◆ Ugdyti vaiko socialinio, pažinimo, komunikavimo, meninius, sveikatos saugojimo įgūdžius, gebėjimą reikšti savo mintis, jausmus bei skatinti vaiko poveikį ugdymo(si) aplinkai.
- ◆ Ieškoti naujų sveikatos ugdymo būdų ir priemonių, taikyti savitus metodus, stiprinti psichinę ir fizinę sveikatą.
- ◆ Sudaryti visapusiškas sąlygas saviraiškai ir savirealizacijai integruotai ugdant visas vaiko kompetencijas, skatinti praktinę jų išraišką.
- ◆ Plėtoti socialinius ryšius, garantuoti tėvams kokybišką paslaugą, užtikrinti ikimokyklinuko ugdymo(si) tęstinumą.
- ◆ Skleisti vaiko fizinę, protinę, emocinę ir socialinę galią, siekti žaismės ugdomajame procese.
- ◆ Turtinti vaikų patyrimą per sąlytį su gamta, aplinkiniu pasauliu, ugdyti ekologinį supratingumą, plėtoti gamtosaugos patirtį.
- ◆ Vertinant vaiko pažangą stiprinti savosios vertės pajutimą, skatinti saviraišką, poreikį tobulėti.
- ◆ Bendradarbiauti su vietos bendruomene ir šeima, įtraukti į ugdomąją veiklą, bendrus projektus.

4. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) TURINYS

4.1. Ugdymo(si) turinio samprata.

Įstaigoje ugdymo(si) turinys suprantamas, kaip procesas, kurio metu išskiriami du ugdymo(si) lygmenys: numatomas ir įgyvendintas turinys. Ugdymo(si) turinys apibrėžiamas kaip turinio, metodų ir aplinkos visuma. Jame atspindi, kaip vaikas ugdomas, ką ugdomosi, kokias vertybines nuostatas, gebėjimus, žinias ir gyvenimišką patirtį ikimokykliniame amžiuje įgyja veikdamas (žaisdamas, judėdamas, bendraudamas, pažindamas bei kurdamas), kokia mikroaplinka, socialinė įtaka. Kita svarbi ugdymo turinio sudedamoji dalis – tai numatytos vaikų veiksenos.

Ikimokyklinio ugdymo(si) programos turinyje numatyta, kokių kompetencijų vaikas turėtų įgyti ikimokykliniame amžiuje.

Įgyvendinant numatytą ugdymo turinį, kiekviena pedagogė ieško būdų ir metodų, kaip žaismingai organizuoti kasdieninę vaikų veiklą, apmąsto ką veikdamas vaikas gali sėkmingai ugdytis programoje numatytas kompetencijas.

4.2. Ugdymo(si) turinio sudarymas.

Ugdymosi turinys sudarytas atsižvelgiant į atskiras kompetencijas, apimančias vertybines nuostatas, įgytus gebėjimus, įgūdžius bei patirtį skirtinguose amžiaus tarpsniuose:

- ◆ socialinė kompetencija;
- ◆ sveikatos saugojimo kompetencija;
- ◆ komunikavimo kompetencija;
- ◆ pažinimo kompetencija;
- ◆ meninė kompetencija.

4.3. Ugdymo(si) turinio dėstymas

Ikimokyklinio ugdymo(si) turinys orientuotas į vaiko poreikius, interesus, galimybes bei ugdymosi patirtį. Sudarytas remiantis visuminio, nedalykinio, integralaus ugdymo nuostatomis. Ugdymosi turinys pasižymi vertybių, gebėjimų ir žinių darna, numatytos kryptingos vaiko veiksenos atskirose kompetencijose.

Pateikiama tematika savaitinio planavimo temos atitinka metų laiką, kalendorines šventes, regiono ypatumus. Parinktos priemonės atitinka vaikų amžių, gebėjimus.

5. IKIMOKYKLINIO UGDYMO(SI) FORMOS, TECHNOLOGIJOS IR PRIEMONĖS

5.1. Ikimokyklinio ugdymo(si) formos

Ikimokykliniame amžiuje pagrindinė vaikų ugdymo(si) organizavimo forma yra įvairi vaikų veikla. Tai gali būti visos grupės, mažos vaikų grupelės arba individuali vieno vaiko veikla. Ugdomojo proceso pagrindas – žaidybinė veikla. Pasirenkant ugdymo(si) organizavimo formas, metodus, būdus, priemones auklėtoja siekia žaismės integruojant žaidybinius elementus į visą ugdomąjį procesą.

5.2. Ugdymo(si) technologijos

Ugdymo(si) technologija – metodinių būdų sistema ugdymo(si) tikslams įgyvendinti.

Taikomos technologijos skatina vaikus kurti, interpretuoti, atrasti, priimti bendrus sprendimus, susitarti dėl bendros veiklos, bendrauti, bendradarbiauti. Abipusė sąveika leidžia būti aktyviems proceso dalyviams. Aplinka viena iš svarbiausių ugdymosi veiksnių, todėl pedagogas modeliuo-damas, kurdamas, keisdamas, pritaikydamas aplinką daro didžiulį poveikį vaiko ugdymui(si).

5.3. Įstaigoje taikomos ugdymo(si) technologijos:

◆ Ugdymosi skatinimas, sukuriant tinkamą aplinką:

Pedagogas sukuria atskiras erdves vaiko veiklai; skatina susikurti vietas žaidimams, veiklai; pripažįsta vaiko teisę rinktis veiklą, buvimo vietą, draugus, laisvai judėti iš vienos erdvės į kitą.

◆ Kūrybinė vaiko ir pedagogo sąveika:

Pedagogas įtraukia vaikus į veiklą siūlydamas gerą idėją, temą, problemą, sumanymą. Skatina vaikus interpretuoti, nereglamentuoja vaiko veiklos žingsnių, bet pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos išplėtoti.

◆ Spontaniškasis ugdymas:

Pedagogas pritaria vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi, emociškai palaiko, pasidžiaugia, ugdymui naudoja netikėtai susikūrusias situacijas, pasiūlo priemones jo poreikiams bei interesams tenkinti.

Visi šie išvardyti ugdymo(si) metodai, būdai leis įgyvendinti ugdymo(si) programą, orientuotą į vaiką, jo kompetencijas.

5.4. Ugdymo(si) priemonės

Šiuolaikinis mokslas atskleidžia gana sudėtingą aplinkos poveikį vaiko brendimui, augimui, jo asmens savybių skleidimuisi. Todėl manytume jog būtina formuoti vaiko vertybinį santykį su supančia aplinka.

5.5. Materialioji aplinka. Grupėse veiklos kampeliai, ugdymo priemonės pažymėti užrašais ir simboliais. Žaislai, daiktai, priemonės pagal vaikų pagrindines kompetencijas sudėliotos laisvai ir prieinamai vaikams. Žaislų ir daiktų sugrupavimas – funkcionalus. Todėl, pagal diegiamą metodiką

ir grupės sąlygas, (8-šios grupės neturi atskirų miegamųjų) ugdomoji aplinka nėra griežtai standartizuota. Žaidybinės erdvės ne visada turi aiškias ribas, galimi įvairūs modeliavimo ir stimuliavimo variantai, pvz. Mobilieji žaidimų kampai – erdvės, kurias sukuria patys vaikai. Pagal kompetencijas vaikų veiklai panaudojamos ir kitos darželyje sukurtos ugdymo aplinkos (specialios patalpos): muzikos, sporto salės, logopedės kabinetas.

5.6. Dvasinė aplinka: primenanti namų aplinką, orientuota į šeimos ir darželio bendradarbiavimo tradicijas, vaikų kultūrą, kiekvieno vaiko poreikius, sugebėjimus, įpročius, temperamentą, charakterį, pasaulio pažinimo būdą ir stilių. Grupėse kuriama palanki aplinka—tai šilto, jaukaus emocinio mikroklimato, kurio pagrindas— tolerantiški, pagarbūs, demokratiški santykiai vaiko su vaiku, auklėtojų ir auklėtojų padėjėjų su vaiku, pedagogų su tėvais ir kt. Ugdymą harmonizuojanti aplinka—ypatingai modeliuojama vaikams su spec.poreikiais (kalbos-komunikacijų, emocijų-elgesio sunkumais). Svarbiausias dvasingos aplinkos kriterijus, kad vaikai būtų saugūs, patenkinti, laimingi, mylimi ir jaustųsi savo grupės ir darželio šeiminiškais.

5.7. Išorinė aplinka. Panaudojama vaikų pagrindinėms kompetencijoms lavinti. Tai išvykos, ekskursijos, pasivaikščiavimai į žinomus objektus, institucijas. Taip pat svarią įtaką vaikų pažangai turi išvykos su konkrečiais tikslais į kitus darželius, pas socialinius partnerius.

Įstaigoje siekiame, kad ugdymo(si) priemonės:

- ◆ tenkintų ikimokyklinio amžiaus vaiko poreikį žaisti, bendrauti, bendradarbiauti;
- ◆ skatintų norą puoselėti ir saugoti savo ir kitų sveikatą;
- ◆ ugdytų vaiko savarankiškumą, saviraišką, kūrybiškumą, meninių gebėjimų ugdymąsi;
- ◆ sudarytų sąlygas plėtoti vaiko kultūrai, poreikiams, pomėgiams, interesams;
- ◆ tenkintų vaiko poreikį judėti.

6. UGDYMO(SI) PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

6.1. Vaiko pasiekimų vertinimas

Vertinimas – tai nuolatinis informacijos apie vaiką, jo ugdymosi ypatumus bei daromą pažangą kaupimas, interpretavimas, apibendrinimas.

Vertinimas padeda pedagogams, dirbantiems pagal ikimokyklinio ugdymo programą, analizuoti ugdymo instituciją lankančio vaiko pasiekimų kaitą.

Vaiko pasiekimų vertinimo tikslai:

- ◆ pažinti vaiką jo individualybę;
- ◆ išsiaiškinti vaiko ugdymo(si) ypatumus ir mokymo(si) stilių;
- ◆ nustatyti pasiekimų lygį ir daromą pažangą;
- ◆ nustatyti vaiko ugdymo(si) perspektyvas, kryptingai siekti programoje iškeltų tikslų;
- ◆ pritaikyti ugdymosi procesą vaikų grupės ir kiekvieno vaiko poreikiams bei galimybės;

Vertinimo procesas suteikia informacijos ir remia visuminę asmenybės sklaidą skatinančius ugdymo būdus. Galutinis šio siekio tikslas – padėti vaikui pačiam vertinti save. Įsivertinimo esmė – padėti vaikui tapti nepriklausomu ir savarankišku, pajauti savo vertę ir siekti saviraiškos.

6.2. Vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo procesas

Vertinimas - planuojamas, nenutrūkstamas, grįžtamasis procesas, kuris garantuoja gerą vaiko savijautą ir skatina ugdymą(si).

Pedagogas, siekdamas pažinti vaiką ir įvertinti jo pasiekimus stebi jį, taiko pedagogo kompetencijos rėmuose apibrėžtus pažinimo metodus, padedančius išsiaiškinti vaiko turimą patirtį, savijautą, fizinę brandą, poreikius, interesus, gebėjimus bendravimo ir veiklos ypatumus, namų kultūrinę aplinką, šeimos socialinę padėtį, lūkesčius bei nuostatą į ugdymą. Apie vaikų pasiekimų vertinimą informuojami tėvai asmeniškai, laikantis konfidencialumo.

Vaiko aplankai: vaiko darbeliai, atliktos užduotys, tėvų anketos, klausimynai tėvams kaupiami per mokslo metus.

6.3. Kaip dažnai bus vertinami vaiko pasiekimai:

Pedagogas stebi ir analizuoja vaiko veiklą visą laiką. Derindamas formalų ir neformalų stebėjimą, fiksuoja „Vaikų pasiekimų vertinimo dienoraštyje“, stengiasi susidaryti kiekvieno vaiko įgūdžių bei gebėjimų vaizdą. Vaiko pasiekimai vertinami mokslo metų eigoje du kartus, rudenį ir pavasarį, pagal ugdymo(si) pasiekimų vertinimo kriterijus ir požymius, atsižvelgiant į individualius vaiko poreikius.

6.4. Vertinimo vykdytojai ir dalyviai:

Vertinimą vykdo grupių auklėtojos, logopedė, muzikos, neformaliojo švietimo mokytoja, vadovai ir tėvai. Svarbiu pažangos vertinimo proceso dalyviu yra pats vaikas: jis analizuoja savo darbus, pastebi pasiekimus ir trūkumus, numato ko jam reikės ateityje

6.5. Vaiko pasiekimų ir pažangos rinkimo metodai ir būdai:

Vaiko stebėjimas, pokalbiai su vaiku, vaiko veiklos ir kūrybos produktų analizė, atskiros ugdymo srities tyrimai, klausimynai tėvams.

6.6. Duomenų apie vaiko pasiekimus fiksavimas ir kaupimas.

6.7. Informacijos apie vaiko pasiekimus dokumentavimas:

Vertinimo medžiaga bus dokumentuojama grupės „Pasiekimų dienoraštyje“, vaiko pasiekimų aplanke. Jame kaupiami vaiko dailės ir kiti darbeliai, sukurtos knygelės, žodinė kūryba, įvairios veiklos stebėjimų užrašai, pedagogo refleksija apie vaiko pasiekimų lygį, daromą pažangą ir ugdymo perspektyvą.

6.8. Vertinimo etikos reikalavimų bei konfidencialumo laikymasis:

Vaiko vertinimo duomenys neviešinami, garantuojamas jų saugumas. Su individualia vaiko pažanga ir pasiekimais tėvai supažindinami bendraujant asmeniškai, laikantis etikos reikalavimų ir konfidencialumo.

6.9. Numatoma kam ir kaip bus panaudojama vertinimo informacija:

Informacija apie vertinimą kaupiama ir analizuojama. Ji reikalinga ugdymo tęstinumui įstaigoje ir šeimoje garantuoti, vaiko raidai prognozuoti.

7. UGDYMO(SI) PASIEKIMŲ VERTINIMO KRITERIJAI IR POŽYMAI

7.1. SOCIALINĖ KOMPETENCIJA

Suvokia save ir kitus, žino savo vietą šeimoje, geba įveikti sunkumus, žino svarbią asmeninę informaciją

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Šypsosi sau veidrodyje - Žino ir pasako savo vardą. - Atsiliepia pašaukus vardu. - Žino asmeninių daiktų vietą. - Pažįsta grupės, darželio darbuotojus jiems šypsosi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pasako savo ir kelių draugų vardus. - Atpažįsta save ir šeimos narius nuotraukose - Vaizduoja žaidime šeimos gyvenimą - Skiria mergaites nuo berniukų, įvardija savo lytį - Įvardina pagrindines 	<ul style="list-style-type: none"> - Žino savo vardą, pavardę, amžių. - Žino šeimos narių vardus, jų vaidmenis - Gali pasakyti grupėje dirbančių auklėtojų ir auklėtojų padėjėjų vardus - Suvokia, kad žmonės skirtingi: vyrai, moterys, vaikai 	<ul style="list-style-type: none"> - Žino savo ir šeimos narių vardus, savo pavardę, adresą - Žino artimų giminaičių pavardes, vardus - Žino, kad diena, kaip žmogus gimsta yra jo gimimo diena - Padedant suaugusiam bando sudaryti „šeimos“ medį

	kūno dalis - Žino daiktų ir žaislų vietas	- Orientuojasi darželio pastate, teritorijoje - Pasako gatvės, miesto kuriame gyvena pavadinimą - Žino darželio, miesto Pavadinimus - Žino švenčių pavadinimus ir pasako kuriuo metų laiku jos vyksta	- Gerai orientuojasi žinomoje aplinkoje ir dažnai lankomose vietose - Žino miesto svarbesnes vietas, jas apibūdina
--	--	--	---

Įgyja socialinio bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Siekia bendravimo su suaugusiu - Pasitiki suaugusiais. - Žaidžia greta kitų vaikų - Domisi bendraamžiais, stebi, nori žaisti kartu, įsijungia į žaidimus - Save ir savo teises gina protestuodamas 	<ul style="list-style-type: none"> - Žaidžia su draugais bendrauja vienas su kitu - Laikosi kai kurių gru pės taisyklių - Pradedą dalyvauti bendruose žaidimuose. - Pratinasi žaisdamas drauge su kitais paisyti ne tik savo, bet ir draugų norų - Kreipiasi į suaugusius pagalbos. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kviečia žaisti kartu, skirstosi vaidmenimis. - Dalinasi žaislais. - Pastebi, kada draugas jaučiasi blogai, užjaučia, paguodžia - Žino ir laikosi doro elgesio taisyklių - Bendrauja su mažiau pažįstamais žmonėmis 	<ul style="list-style-type: none"> - Turi draugų, žaidžia didesnėmis grupelėmis - Turi pastovų žaidimų partnerį - Geba veikti kartu, ieško susitarimų. - Žino ir laikosi žaidimo taisyklių. -Laikosi ir gali pasakyti grupės taisykles - Būna draugiškas, padeda draugams - Laisvai bendrauja su draugais ir kitais darželio darbuotojais

Įgyja pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Pradedą tvarkyti žaislus - Rodo iniciatyvą atnešti, paduoti, paimti. - Aktyviai atlieka žaidybines užduotis. 	<ul style="list-style-type: none"> - Noriai tvarkosi žaidimų ir veiklos vietas. - Atlieka nesudėtingus vaidmenis žaidimuose. - Bando dalintis žaislais 	<ul style="list-style-type: none"> - Žaisdami skirstosi vaidmenimis, plėtoja žaidimo siužetą. - Žaidimui pritaiko įvairius buitines daiktus - Įvardija kai kurių profesijų pavadinimus 	<ul style="list-style-type: none"> - Laisvai interpretuoja veikdamas, žaisdamas, atlikdamas įvairius darbus - Aktyviai organizuoja žaidimus, siūlo savo idėjas

7.2. SVEIKATOS SAUGOJIMO KOMPETENCIJA

Turi elementarių žinių apie kūną, jo priežiūrą, sveiką gyvenimą

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
----------	--------	--------	--------

<ul style="list-style-type: none"> - Bando nusirengti, apsirengti - Žino nosinės paskirtį, ja naudojasi - Plaunasi rankas - Pats valgo šaukštu - Savarankiškai atsistoja ir atsisėda - Prašosi ant puoduko. - Gerai sukramto maistą, savarankiškai atsigeria 	<ul style="list-style-type: none"> - Pažįsta savo kūną, vardina kūno dalių pavadinimus - Savarankiškai nusirengia ir bando apsirengti - Laikosi elementariausių higienos taisyklių. - Tinkami maitinimosi įgūdžiai - Pavalgo be suaugusiųjų pagalbos 	<ul style="list-style-type: none"> - Pastebi netvarką savo išvaizdoje, aprangoje - Savarankiškai apsirengia, užsisega sagas, atsitraukia užtrauktukus, apsiauna batus - Valgydamas geba naudotis šakute ir peiliu - Turi žinių apie sveiką gyvenseną - Pasinaudojęs tualetu, nusiplauna rankas - Pradeda suprasti, kad yra sveikatai naudingi ir žalingi produktai. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pažįsta savo kūną, žino kaip jį prižiūrėti. - Laikosi asmens higienos, žino higienos priemonių paskirtį - Be suaugusio paraginimo laikosi visų asmens higienos įpročių - Turi gerus kultūringo elgesio prie stalo ir valgymo įgūdžius - Pastebi netvarką aplinkoje, ją tvako
---	---	---	--

Rūpinasi savo ir kitų sveikata ir saugumu

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Aktyviai juda, atlieka žaidybines užduotis. - Savarankiškai žaidžia, pasitiki savimi. - Pakartodamas parodytą pratimą pradeda jausti savo kūno laikysena - Ropoja keturpėsčia - Geba mesti, bando pagauti, spirti, ridenti kamuolį - Palaikomas lipa laipteliais - Savarankiškai atsistoja ir atsisėda - Bando atpažinti pavojingas vietas grupėje - Kreipiasi į suaugusį kai blogai 	<ul style="list-style-type: none"> - Mėgsta aktyvią fizinę veiklą - Padedamas suaugusiojo žaidžia judriuosius žaidimus - Žaidžia atsargiai, nekliudydamas kitų vaikų - Derina kojų ir rankų judesius. - Žino nesaugias vietas, jų vengia. - Stengiasi netrukdyti kitiems. - Ištikus bėdai kreipiasi į suaugusįjį - Žino, kad daržoves ir vaisius sveika valgyti - Žino, kad susirgus geriami vaistai 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinuoja kūno judesius. - Jaučia savo fizinių gebėjimų ribas, nuovargį, moka atsipalaiduoti. - Aktyviai įsijungia į rytinę mankštą. - Tinkamai elgiasi, kontroliuoja savo elgesį - Šokinėja nuo paaukštinimo - Lipa laiptais aukštyn, žemyn 	<ul style="list-style-type: none"> - Žaidžia judrius ir komandinius žaidimus, aktyviai sportuoja - Bėga lenktyniaudamas - Rūpinasi savo ir kitų fiziniu saugumu - Atlieka judesius naudodant įvairius įrankius. - Skiria eismo ženklus, žino jų reikšmes - Atsargiai elgiasi gatvėje, laikosi pagrindinių saugaus eismo taisyklių - Žino ir pasako pagalbos telefoną, žino pagalbos tarnybų darbo specifiką - Saugiai naudojami stalo įrankiais ir aštriais daiktais - Žino elementarius sveikos mitybos principus - Gali pasakyti kokios

			yra rūkymo, alkoholio vartojimo pasekmės
--	--	--	--

7.3. KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Turi norą pasakoti, informuoti, bendrauti ir bendradarbiauti

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Pradedą vartoti „aš“, „mano“, „man“ - Žino savo vardą, atsisuka į kvietimą - Kalba trumpais sakiniais - Pasako ko nori. - Priminus sako „ačiū“, „prašau“. - Supranta jausmus, išreiškia juos žodžiais. - Nori žaisti kartu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktyviai bendrauja su draugais, bendramžiais. - Atpasakoja nesudėtingus kūrinius - Kalba suprantamai, kartais daro klaidų - Klausinėja ką reiškia nežinomi žodžiai. - Suprantamai reiškia mintis. - Paaškina daiktų paskirtį. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bendrauja su suaugusiais - Moka paklausti apie daiktą, reiškinį, jo savybes - Rišliai pasakoja ką mato iliustracijose. - Pradedą sekti pasakas, išgalvotas istorijas - Taisyklingai taria beveik visus kalbos garsus 	<ul style="list-style-type: none"> - Nuosekliai dėsto savo mintis - Perteikia savo įspūdžius, patirtį draugams - Derina savo nuomonę su suaugusiojo - Kuria savo pasakas. - Susitaria su draugais dėl bendros veiklos - Vartoja vaizdingus žodžius, palyginimus - Pasakoja pagal iliustracijų serijas

Vaiko gebėjimas klausytis, suprasti kalbą ir kalbėti, domisi knygomis skaitymu, rašymu

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Žiūri knygeles, domisi paveikslėliais - Atsiranda spontaniška kalba - Klausosi trumpo skaitomo kūrinio. - Kartoja žodžius, sakinius, daineles. - Pastebi raides, skaitmenis - Kalba kelių žodžių sakiniukais 	<ul style="list-style-type: none"> - Pasakoja žiūrėdamas į paveikslėlius - Išvardija ką mato paveikslėliuose - Kalbėdamas derina žodžių giminę - Pateikia daug klausimų. -Suprantamai reiškia mintis - Spalvina, bando kopijuoti raides 	<ul style="list-style-type: none"> - Padedant suaugusiam kuria savo darbo knygeles - Klausosi kai kitas kalba - Užbaigia pradėtą sakinį - Kaupia savo biblioteką. - Moka kelis eilėraščius mintinai. -Pažįsta kelias raides, jomis domisi 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuria savo knygutę ir pristato draugams. - Turi savo mėgiamas knygeles, jas restauruoja. - Atpažįsta raides, jas užrašo. - Rašo savo vardą, suranda savo vardo raides tekste - Kopijuoja raides, spausdintinėmis raidėmis parašo iš atminties savo vardą - Skaito raidžių junginius, žodžius - Gali nusakyti teksto radžią ir pabaigą - Susikaupęs klauso vaikams skirtų garso įrašų: pasakų, eiliuotų istorijų

7.4. PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Tai vaiko domėjimasis pasauliu artimoje aplinkoje, pagrindinių daiktų savybių suvokimas

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Pažįsta juos supančią aplinką - Skiria berniuką nuo mergaitės - Parodo kūno dalis - Džiaugiasi gyvūnais ir augalais - Atpažįsta šuniuką, katę - Randa tokį pat paveikslėlį, atviruką - Mėgdžioja gyvūnų judesius, garsus. - Mėgdžioja gamtos reiškinius(šviečia saulė, lyja lietus, pučia vėjas) 	<ul style="list-style-type: none"> - Įvardina juos supančios aplinkos daiktus, žino jų paskirtį . - Pažįsta kelis naminius gyvūnus, žino jų naudą žmogui - Su padidinauoju stiklu tyrinėja augalus gyvūnus - Pagal pagrindinius požymius skiria metų laikus - Pradeda orientuotis laike, erdvėje 	<ul style="list-style-type: none"> - Nusako daiktų erdvinę padėtį. - Lygina daiktus pagal panašumus ir skirtumus. - Pavadina naminius ir laukinius gyvūnus. - Žino gyvūnų mitybos ir elgsenos ypatumus. - Supranta gyvūnų, augalų naudą, reikšmę - Skiria metų laikus - Nusako paros dalių kaitą (rytas, vakaras, šiandien, vakar) 	<ul style="list-style-type: none"> - Žino apie gyvūnų jauniklių kilmę, prigimtį. - Knygelėse ieško informacijos apie gyvūnus, augalus. - Išvardina savaitės dienas, metų laikus - Pasako metų laikų požymius - Pavadina savaitės dienas - Žino bendruomenės gyvenimo tradicijas. - Domisi senoviniais daiktais

Įgyja skaičiavimo gebėjimų, klasifikuoja daiktus, skiria jų ypatybes pagal aukštį, spalvas, formas

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Atpažįsta daiktus pagal nurodytą požymį. - Sudeda dėlionę iš 2-3 dalių - Lygina dvi trys spalvas - Parodo kiek jam metų -Skiria „vienas,, ir „daug,, - Skiria sąvokas didelis – mažas, aukštas – žemas, ilgas 	<ul style="list-style-type: none"> - Atpažįsta skaitmenis iki 3 - Skaičiuoja iki 3. - Skiria ir įvardina trikampį, skitulį - Skiria pagrindines spalvas. - Klasifikuoja daiktus pagal požymius - Grupuoja daiktus, suranda tokį patį pagal kiekį, dydį, spalvą -Įvardija saulę, mėnulį, žvaigždes 	<ul style="list-style-type: none"> - Atskaičiuoja nurodytą daiktų kiekį iki 5. - Pažįsta skaitmenis iki 5. - Klasifikuoja daiktus pagal 2 požymius. - Pavadina pagrindines spalvas - Lygina daiktus pagal svorį, plotį, tūrį - Taisyklingai sudeda dėlionę iš šešių ir daugiau 	<ul style="list-style-type: none"> - Skaičiuoja iki 10 . - Atpažįsta skaitmenis iki 10 - Atlieka nesudėtingus atminties ir sudėties veiksmus - Sudaro skaičių seką, ją įsimena. - Nusako daiktų erdvinę padėtį. - Skiria įvairių spalvų atspalvius - Geometrines figūras lygina su aplinkoje esančiais daiktais

7.5. MENINĖ KOMPETENCIJA

Geba naudotis ir kurti meninės raiškos priemonėmis

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Piešia pirštuku, teptuku, keverzoja, eksperimentuoja - Žaidžia su popieriumi - Tapo storakočiais teptukais - Glamžo popierių - Tapo pirštais - Naudojasi guašiniais dažais - Minko molį, kočioja „dešreles“, „lazdeles“. - Dėlioja kontrastingų spalvų detales. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rankoje laiko pieštuką, teptuką - Piešia pieštuku, teptuku, kreidelėmis - Piešia pirštais - Apibrėžia daiktus, formas, trafareto viduje - Konstruoja, aplikuoja, tapo, plėšo, štampuoja. - Kerpa žirkklėmis. - Žino kaip naudotis dažais, guašu, moliu 	<ul style="list-style-type: none"> - Gerai valdo rašymo, piešimo, tapymo ir kt. priemones - Laisvai naudoja piešinyje 2-3 technikas. - Maišo spalvas, išgauti naujus atspalvius. - Laisvai plėšo ir kerpa popierių, aplikuoja įvairius piešinius - Kerpa nesudėtingas linijas - Lipdo, jungia detales - Bando iš popieriaus išplėšti apvalią, kampuočią formą - Štampuoja pagaliuku, rite, sagute, išpjautais štampeliais 	<ul style="list-style-type: none"> - Piešdami užpildo visą lapą. - Pritaiko ornamentinį vaizdavimą plokštumoje - Piešia smulkias formas - Tiksliai apvedžioja taškais, linijomis pavaizduotus daiktus - Kerpa geometrines figūras ir netaisyklingas formas. - Naudoja mišrias technikas - Kuria aplikaciją iš paties plėšytų formų - Štampuodamas stengiasi, kad susidarytų paprastos dekoratyvios formos - Atpažįsta lietuvių tautos meno elementus. Kuria nesudėtingus ornamentus

Geba improvizuoti, muzikuoti, šokti

1,5-3 m.	3-4 m.	4-5 m.	5-6 m.
<ul style="list-style-type: none"> - Klausosi muzikos kūrinų, išreiškia judesiais - Jaučia muzikinio kūrinio tempą, ritmą, nuotaiką - Dainuoja jo amžiaus daineles, dalyvauja muzikiniuose žaidimuose - „Koncertuoja“ drauge su kitais vaikais - Bando koordinuoti savo judesius - Atkartoja suaugusio rodomą personažo 	<ul style="list-style-type: none"> - Mėgdžioja veikėjų eiseną, judesius. - Žino 2-3 eilėraščius, juos deklamuoja. - Dainuoja nesudėtingas daineles - dainuoja drauge ir po vieną - Išijungia į vaidybinę veiklą, mėgdžioja labiausiai patikusius pasakų personažus. - Pradeda kurti siužetinius žaidimus - Vaidybiniam žaidimams naudoja 	<ul style="list-style-type: none"> - Raiškiai deklamuoja eilėraščius. - Inscenizacijose pamėgdžioja veikėjų charakterį - Išreiškia sukulto vaidinimo įspūdžius - Dainuoja žinomas daineles. - Atkartoja ritmą vaikiškais instrumentais - Skiria muzikos nuotaiką, tembrą - Atpažįsta gerai žinomus kūrinėlius 	<ul style="list-style-type: none"> - Reiškia nuomonę apie savo ir kitų vaidybą, skirstosi vaidmenimis. - Aplinkos daiktus taiko dekoracijoms - Bando savarankiškai vaidinti gerai žinomas pasakas ar jų itraukas - Improvizuoja pagal grojamą muziką. - Dainuoja kartu ir po vieną - Dainuoja greito ir lėto tempo dainas - Ritmiškai atlieka šo-

judesį, veiksmą. - Ritmiškai moka patrepsėti, paploti.	žaislus, jų pakaitalus - Savarankiškai moka sudaryti ratuką	- Tikslingai pagal muziką atlieka judesius žaidimų ratelių metu	kių judesius - Šoka šoniniu, dvigubu žingsniu - Šokdami orientuojasi erdvėje - Žaidžia muzikinius ratelius, žaidimus
---	--	---	---

8. VAIKO PASIEKIMŲ IR UGDYMO(SI) PERSPEKTYVŲ REFLEKSIJA

Įstaigos programoje pateikti vaiko pasiekimų ir pažangos vertinimo kriterijai, metodai bei procedūros, pedagogų bus nuolat tobulinami atsižvelgiant:

- ☒ ar vertinimo kriterijai atitinka vaiko emocinio, socialinio, pažintinio ir fizinio ugdymo tikslus;
- ☒ ar vaiko pasiekimų vertinimo kriterijai ir požymiai aktualūs šiandieniniam vaikui;
- ☒ ar vertinimas leidžia pedagogui išvelgti tipiškus vaiko ugdymo(si) pasiekimus, ypatingus pasiekimus, individualius pasiekimus;
- ☒ ar numatyti pasiekimų vertinimo kriterijai orientuoti į perspektyvą;
- ☒ ar vertinimas padės gerinti ugdymo(si) kokybę bei plėtoti vaiko pasiekimus;
- ☒ ar vertinimo metodika grindžiama pedagogo lūkesčiais;
- ☒ ar vertinimas garantuos vaikui psichologinį saugumą, sėkmės išgyvenimą;
- ☒ ar pakankamai lanksti pasiekimų vertinimo sistema ir procedūros;
- ☒ ar vertinimas turės poveikį įstaigos kultūros kaitai.

Vaiko pasiekimai yra tiesiogiai susiję su ugdymo programos ir jos įgyvendinimo kokybe. Vaiko galimybes atitinkantis nuolatinis vaiko pasiekimų augimas rodytų įstaigos ugdymo kokybę bei įstaigos pasirengimą įgyvendinti ugdymo tikslus ir uždavinius.

ŠALTINIAI

DOKUMENTAI

1. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3d. Lietuvos Respublikos įstatymų Nr. I- 983.
2. Lietuvos Respublikos seimo 2003 07 04 nutarimas Nr. IX-1700 „Dėl Valstybinės švietimo Strategijos 2003-2012 metų nuostatų„ (Žin. 23, Nr.71- 3216).
- 3 Lietuvos Respublikos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, 1989.
4. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin.1991, Nr. 23-593; Nr. 63- 2853).
5. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 04 18 įsakymas Nr. ISAK- 627 „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo„ (Žin., 2005, Nr.52-1752).

LITERATŪRA

1. Artyn vaiko. I-II dalys. V.: Polilogas, 1997, 1998.
  1. Bulotaitė L., Gudžinskienė V., Monkevičienė O., Jakučiūnienė D. Gyvenimo įgūdžių ugdymas.
  2. Monkevičienė O. Naujojo ugdymo bei kūrybinio jo įgyvendinimo būdų psichologinės-pedagoginės ištakos. Vėrinėlis. Knyga auklėtojai I- dalis.
  3. Monkevičienė O. Užsienio valstybių ikimokyklinio ugdymo programų modeliai / Vėrinėlis. Knyga auklėtojai II - dalis.- V.: Leidybos centras, 1995.
  4. Rodžersas C. Harmoningai gyvenančio žmogaus samprata / Psichologija.V.: Aidai, 1989.
  5. Šeibokienė G. Ikimokyklinis ugdymas: kur esame ir kur link eisime / Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. V.: Leidybos centras,1999.

PROGRAMOS

1. E. Adaškevičienė Judėjimo džiaugsmas. Lietuvos ikimokyklinukų fizinio aktyvumo optimizavimo programa, 1996.
  2. E Adaškevičienė, Ž. Brazaitienė, R.Gydrienė, L. Žiubikienė. Sveikatos šaltinėlis. Sveikatos ir fizinio ugdymo programa, 2000.
3. Aukime sveiki ir stiprūs. Vaiko sveikatos ir fizinio ugdymo programa.
  4. Bendroji priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programa. V.: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
5. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. V.: Leidybos centras, 1993.
6. Monkevičienė O. Ankstyvojo ugdymo vadovas. V.: Minklės leidyba, 2001.
  7. Petrutytė D. Vaikas dievo dovana. K.:Galvija,1993.
  8. Piliuvienė A., Dailidienė N., Jakučiūnienė D. Ir kt. Ikimokyklinio amžiaus vaikų saugios gyvenamosios įgūdžių ugdymo programa. V.: Leidybos centras, 1997.
  9. Vaikų darželio programa „ Vėrinėlis„. V.: Leidybos centras,

UGDYMO TURINYS, TEMATIKA, METODAI, PRIEMONĖS
Ikimokyklinis amžius (1-3m.)

TEMATIKA TEMOS	Ugdytinios kompetencijos/ Vaikų veiksenos				
	KOMUNIKAVIMO	SOCIALINĖ	PAŽINIMO	SVEIKATOS SAUGOJIMO	MENINĖ
<i>Orientuotis grupės erdvėje, tyrinėti ir žaisti su žaislais, susipažinti su grupės draugais, auklėtojomis</i>					
MES GRĮŽOME AŠ GRUPĖJE MANO ŽAISLIUKAS MANO DRAUGAI IR AUKLĖTOJA	Supranta daugiau žodžių negu gali pasakyti. Žino savo vardą, kiek metų, draugų vardus, pavadina daiktus, žaislus dalyvauja dialoguose manipuliuodamas žaislais	Geba orientuotis grupės aplinkoje. Atpažįsta ir skiria savo ir draugo lovytę Bando savarankiškai ieškoti kontakto su aplinkiniu pasauliu Geba domėtis bendraamžiais	Skiria berniuką nuo mergaitės Geba mėgdžioti grupės draugus, pakartoti situacijas, vežioja judančius, pypsinčius žaislus	Bando atpažinti opavojingas vietas grupėje Vengia užsigauti, reaguoja į suaugusiojo patarimus saugiai elgtis. Bando prašytis ant puoduko, savarankiškai valgo. Kreipiasi į suaugusį kai blogai Geba perduoti žaislą, pasilenkti, atsistoti, atsisėsti	Stebi, klausosi muzikos, mėgdžioja judesius, tyrinėja dailės priemones. Bando koordinuoti įvairius (barškinimo, mušimo) garso išgavimo būdus.
METODAI	Pokalbis, pasakojimas, žaidimai				
PRIEMONĖS	Žaislai(judantys, pipsiantys, grojantys), komplektuojami žaislai, įvairios figūrėlės, siužetinių žaislų rinkiniai				
<i>Susipažįsta su supančia aplinka įvardina daiktus ir reiškinius</i>					
SVEIKUOLIŲ MĖNUO DARŽOVĖS KAS DARŽE UŽAUGO? RUDENS SPALVOS MANO DRABUŽĖLIAI	Stengiasi surasti žodžių junginius. Stengiasi kartu su auklėtoja ar vienas deklamuoti eilėraštkus, dainuoti lopšines, ploti katutes.	Tyrinėja , aktyviai susipažįsta su jį supančia aplinka. Pradeda suprasti žodžius „galima“, „negalima“. Pereina nuo individualaus žaidimo prie kolektyvinio	Susipažįsta, tyrinėja supančią aplinką. Klausinėja , domisi gamtos reiškiniiais. Bando grupuoti pagal dydį, formą, spalvą skirti sąvokas didelis – mažas, apvalus.stebi	Bando savarankiškai plauti rankas ir veidą, netaškydamas vandens. Susipažįsta su asmens higienos reikmenimis; nosine, servetėle, muilu, rankšluosčiu, bando jais naudotis.	Bando piešti piršteliu, keverzoti. Mokosi taisyklingai laikyti piešimo priemonę, orientuotis piešimo lape. Išlaiko pusiausvyrą Bando išvengti kliūčių, eina atbulas

			augalus, jais gėrisi		
METODAI	Pažinimo, tyrinėjimo, kūrybinis, pasakojimas – pokalbis, praktinis				
PRIEMONĖS	Loto, knygelės, dėlionės, kamuoliai, krepšeliai, kreidelės, dažai, natūralūs vaisiai, daržovės, trafaretai, kaspiniai, lankai,				
Geba klausytis kalbos, klausosi skaitomų kūrinių					
PASEK MAN PASAKĄ MYLIMA KNYGELĖ MYLIMA PASAKA AŠ - ARTISTAS	Geba kurį laiką klausytis sekamos ar skaitomos pasakos, mėgdžioja žinomus veiksmus, emociškai reaguoja į skaitomus kūrinius. Bando klausytis pasakojimo. Atkartoja trumpus žodžius, pasakos veikėjų vardus	Siekia bendrauti su suaugusiu, mėgdžioja pasakos veikėjus, džiaugiasi knygelėse esančiais paveikslėliais, Juos ieško ir bando atkartoti	Bando įvardyti matomus veiksmus, atrasti tokį pat veiksmą Atranda veikėjų atributiką, ja bando naudotis	Geba judėti po signalo ir susilaikyti nejudant iki jo, ištiesti, nuleisti rankas, rodyti plojant rankomis, mėgdžioti judesius, garsus	Bando piešti daiktus, jausti muzikinio kūrinio ritmą, tempą, atvaizduoti veikėjų veiksmus, judesius. Stebi spektaklius, pasakų inscenizacijas
METODAI	Pažinimas, kartojimas, pasakos sekimas, vaidinimas				
PRIEMONĖS	Pasakų ir pažintinės knygos, paveikslėliai, lėlių teatras, vaidybos karūnėlės, magnetofonas, CDV įrašai, vaizdo grotuvai, nesudėtingi barškučiai trafaretai, spalvoti pieštukai				
Aplinkos daiktų ir reiškinių pažinimas					
ŽIEMUŽĖ ATKELIAUJA ŽIEMOS PRAMOGOS EGLUTĖS PASLAPTYS KALĖDŲ SENELIO DOVANOS	Aktyviai čiauška, kalba trumpais sakiniais, palankiai priima kitų draugiškumą. Mėgdžioja žinomus veiksmus, atsako į klausimus kas? Ką veikia?	Žaisdamas reiškia pasitenkinimą, palankumą kitam. Bando savarankiškai ieškoti kontrastų su aplinkiniu pasauliu. Siekia bendrauti su suaugusiais; šypsosi, juokiasi, apkabina	Stebi, tyrinėja aplinką, paveikslėlius, domisi, kas vyksta, kodėl taip yra kodėl sniegas, kodėl slydu Lauke stengiasi džiaugtis sniegu, bando saugiai elgtis	Palaikomas geba lipti laipteliais, aukštyn – žemyn, peržengti kliūtis(virvę, lazda) Bando koordinuoti savo veiksmus, vengia susidūrimo, mokosi eiti vorele, keisti tempą, kryptį, kartoja judesius rankomis	Geba rankoje laikyti kreidelę, plėšyti, glamžyti popierių, tapyti storokočiais teptukais. Formuoti iš pavidalus iš modolino Mėgdžioja garsus,

					judesius
METODAI	Pokalbis, pažinimas, tyrinėjimas,				
PRIEMONĖS	Modelinas, pirštukų dažai, žaislai, šventiniai atributai, rogutės, kastuvėliai, kibirėliai				
Susipažįsta su gyvąja gamta					
AŠ NEPAPRASTAS IR ĮDOMUS GLOBOJU PAUKŠTELIUS NAMINIAI GYVŪNAI MANO RANKELĖS, KOJELĖS	Pedagogo padedamas supranta žmogaus ir gamtos bendrumą. Klauso trumpų apsakymų, pasakėlių apie gyvūnus. Pavadina, mėgdžioja knygelėse, paveikslėliuose matomus gyvūnus, pasakoja apie namuose auginamus gyvūnus. Domisi naujais žodžiais, juos kartoja, atpažįsta	Žino savo augintinio (jeigu turi) vardą. Skiria naminius gyvūnus (naudojami žaisliniai) myluoja, maitina, kuria jims vardus	Pastebi skirtumus aplinkoje kiekvienu metų laiku, padedamas suaugusiojo Pasivaikščiojimo metu patiria malonumą būti lauke, žaisti žaidimus, stebėti, pažinti artimą aplinką. Stebi aplinkoje augančius augalus (medį, gėlę, krūmą) visais metų laikais padedant pedagogui. Rodo ir pavadina gyvūnų kūno dalis, spalvą paveikslėliuose, knygelėse	Kūno judesiais išsako savo mintis, siūlo bendrauti (žaislo ištiesimas, galvos linktelėjimas ir t.t.)	Atpažįsta savo piešiniuose žinomus daiktus, reiškinius. Atpažįsta pagrindines spalvas, vartydamas knygeles, jas naudoja atlikdamas darbus. Džiaugiasi radęs žinomą spalvą, ją pavadina
METODAI	Pažinimas, stebėjimas, žaidimas, pokalbis, pamėgdžiojimas				
PRIEMONĖS	Plakatai „Gyvūnai ir paukščiai“, karūnėlės, vaidybai, dėlionės, modelinas, žaislai, magnetinės lentos, trafaretai (paukščių, gyvūnų), formų trafaretai				
Formuojasi tautiškumas					
LIETUVAITIS MANO NAMUČIAI AŠ AUGINU KAUKIŲ POKŠTAI	Reaguoja į grupėje esančių suaugusiųjų, draugų kalbinimą. Nori būti pastebėtas. Žiūrindamas iliustracijas,	Aiškinasi sąvokas „namai“, „darželis“, „šeima“. Kalba apie gimtadienius, žaidžia liaudiškus žaidimus,	Susipažįsta su aplinkoje esančiomis daiktų formomis, dydžiais, spalvomis. Pratinasi prie tautinės	Pajunta savo asmeninių gebėjimų ribas, nori viską daryti pats. Aktyviai veikiant	Emocingai reaguoja į draugų atneštus pramoginius žaislus, priemones

	paveikslėlius reiškia nuotaikas. Lavėja artikuliacinis aparatas Deklamuoja nesudėtingus eilėraščius, dainuoja žinomų dainelių motyvus	išgyvena teigiamas emocijas	atributikos (trispalvė),	lavėja smulkūs ir stambieji raumenys, pirštų, riešo judesiai	Proginiai, šventiniai savi ir kitų rūbai patraukia dėmesį Stebi kitų vaikų šventes, pramogas, dalyvauja jose
METODAI	Pasakoji mas, individualios užduotys, stenėjimas, tyrinėjimas				
PRIEMONĖS	Knygos apie Lietuvos gamtą, gyvūnus, albumai apie šeimą, grupę, dažai, teptukai				
Plėtoja supratimą apie draugus					

Ikimokyklinis amžius (3-4m.)

TEMATIKA	Ugdytinios kompetencijos/ Vaikų veiksenos				
	KOMUNIKAVIMO	SOCIALINĖ	PAŽINIMO	SVEIKATOS SAUGOJIMO	MENINĖ
<i>Ugdyti norą ir gebėjimą bendrauti, įgyti savitvardo pradmenis, pažinti mus supančią aplinką</i>					

<p>AŠ DARŽELYJE</p> <p>AŠ GRUPĖJE MANO MYLIMAS ŽAISLAS MANO GRUPĖ</p>	<p>Geba bendrauti su draugais, suaugusiais, keičiasi mintimis, pradeda susipažinti su elgesio taisyklėmis</p> <p>Išlaukia savo eilės išsakyti nuomonę</p> <p>Geba kurti pasakojimą apie savo žaislą.</p> <p>Kalba suprantamai, kartais daro klaidų.</p> <p>Bando suprasti kitus.</p>	<p>Geba atsiliesti ir pasakyti savo vardą, amžių.</p> <p>Žaidžia su vienu arba keliais draugiais.</p> <p>Suvokia save kaip savarankišką asmenį.</p> <p>Geba skirti berniukų ir mergaičių vardus, geba kalbėtis telefonu.</p> <p>Pratinasi prie naujos aplinkos</p>	<p>Įvardija grupės elgesio taisykles paveikslėlyje, kaupia informaciją.</p> <p>Domisi šalia esančiais.</p> <p>Stebi tyrinėja supančią apkinką.</p> <p>Orientuojasi grupės, darželio, lauko aikštelės aplinkoje</p> <p>Klausinėja kas įdomu</p>	<p>Bendravimo veiksmus parodo judesiais: papurto galvą, linkteli, veda už rankos.</p> <p>Skiria ir parodo nuotaikas – piktas, linksmas, susimąstęs, liūdnas.</p> <p>Mokosi nusiraminti, pratinasi netrukdyti kitiems.</p>	<p>Rankoje laiko pieštuką, teptuką.</p> <p>Piešia pirštais, kreidelėmis, flomasteriais.</p> <p>Eksperimentuoja ant popieriaus ir kitų medžiagų įvairiomis grafikos priemonėmis</p>
<p>METODAI</p>	<p>Pokalbis, situacijų kūrimas, tyrinėjimas, idėjų kūrimas („minčių lietus“) metaforiniai žaidimai, kūrybinės užduotys</p>				
<p>PRIEMONĖS</p>	<p>Lapai su bendravimo ir kitomis situacijomis, telefonas, paveikslėliai su elgesio taisyklėmis, plakatai, paveikslėliai su vaiko nuotaikomis, žaislai, kreidelės, flomasteriai</p>				
<p><i>Susipažįsta su supančia aplinka įvardina daiktus ir reiškinius, plečia žinias apie sveiką gyvenimą</i></p>					
<p>SVEIKUOLIŲ MĖNUO VAISIAI, DARŽOVĖS</p> <p>DARŽAS, SODAS RUDENS SPALVOS RUDENINĖ PASAKA</p>	<p>Aiškiai, taisyklingai taria žodžius.</p> <p>Klauso eilėraščių.</p> <p>Geba deklamuoti trumpus eilėraščius</p> <p>Geba pastebėti pokyčius gamtoje ir jį supančioje aplinkoje</p>	<p>Suaugusiam padedant pradeda suvokti savo ir kitų nuotaikas.</p> <p>Geba suvokti, kad žmogui gali būti gera ir bloga.</p> <p>Aiškinasi, kad daržoves ir vaisius naudingiau valgyti nei saldumynus</p> <p>Pratinasi valgyti sveiką maistą.</p>	<p>Išbando savo kūno galimybes (stebi viena akimi, užsimerkia, bando orientuotis aplinkoje)</p> <p>Susipažįsta su sveikos mitybos piramide.</p> <p>Žino, kad susirgus reikia naudoti ir vaistus</p>	<p>Žaisdamas įpranta susirasti veiklą pats</p> <p>- Aiškinasi, kad švara ir tvarka padeda būti sveikam, išvengti ligų.</p> <p>Padedant auklėtojai, mokosi higienos įgūdžių: plautis rankas, naudotis nosine ir t.t.</p> <p>Mokosi kosint prisidengti burną, čiaudint – nosį.</p> <p>Plečia žinias apie sveiką gyvenimą.</p> <p>Atlieka grūdinimosi,</p>	<p>Plėšo taisyklingas formas, pratinasi klijuoti. Prie priklijuotų formų piešia smulkias detales.</p> <p>Stengiasi pasirinkti tinkamas priemones</p> <p>Susipažįsta su kirpimo įrankiais</p>

				makštos, kvėpavimo, taisyklingos laikysenos pratimus.	
METODAI	Pokalbis, asociacijų kūrimas („voratinklis“, „žemėlapis“), idėjų kūrimas („minčių lietus“, „smegenų šturmas“), metaforiniai žaidimai, inscenizacijos, kūrybinės užduotys, kūrybinio vaidinimo (inscenizacija), tikslinės užduotys, sveikatos valandėlės				
PRIEMONĖS	Įvairūs stalo žaidimai, paveikslai, plakatai, siužetiniai žaislai, natūralūs vaisiai, daržovės, krepšeliai padėklai, „parduotuvė“, siužetinės karūnėlės, popierius, gamtinė medžiaga, garso aparatūra, sviečiantis stalas, atributika judriųjų žaidimų organizavimui, sportinis inventoriūs				
<i>Bendraujant perteikia nuotaikas, jaumus, suvokia vartojimo prasmę, ugdyti kalbos kultūros pradmenis</i>					
MANO PASAKA Pasakų šalis MANO KNYGELĖS SEKU PASAKA KNYGŲ KARALYSTĖ	Geba klausytis sekamų, skaitomų pasakų, dainų, bando aiškinti ir interpretuoti. Atpažįsta žmonių, gyvūnų kalbas, mėgdžioja juos. Įsimena trumpus kūrinius. Kalbėdamas vartoja mažybinius – maloninius žodelius.	Bando inscenizuoti, vaidinti grupelėmis. Žino bendro vaidinimo taisykles Geba tausoti knygeles, atsargiai „varto“ knygas. Pastebi žmonių (paveikslėliuose – personažų) emocijas.	Domisi knygelėmis, keliais žodžiais pasako ką mato iliustracijose. Tyrinėja, įvardija daiktus, jų skirtumus, sudaro daiktų grupes požymių (spalva, dydis) sudeda dėlionę iš 4 ir daugiau dalių.	Laikosi asmens higienos normų, ugdo savarankiškumą. Pats bando rengtis, autis batus Imituoja gyvūnų judesius Padedamas suaugusiojo stengiasi kontroliuoti savo emocijas	Bando laisvai, spontaniškai išreikšti įspūdžius, iš patirties stebi vaidybinę veiklą, vertina veikėjus, išgyvena kūrybinį džiaugsmą. Atlieka paprasčiausias figūras ir judesius. Žaidžiant naudoja vaidybinius elementus. Pratinasi laisvai veikti. Su lėlėmis – figūrėmis suvaidina trumpas sceneles pagal literatūrinius kūrinius ir paties sukurtą siužetą.
METODAI	Intervių, pasakojimas, kūrybiniai-vaidmeniniai žaidimai, pasakų kūrimas, pokalbis				
PRIEMONĖS	Kortelės su pasakų momentais, karūnėlės vaidybai, lėlės, kaukės, teatro širma, garso ir vaizdo aparatūra, muzikos instrumentai, pasakų ir muzikos įrašai				

<i>Geba pajusti laiko tėkmę</i>					
ŽIEMUŽĖ ATKELIAUJA PIRMOSIOS SNAIGĖS SVEČIUOSE PAS NYKŠTUKUS KALĖDŲ SENELIO BELAUKIANT	Bendrinėje kalboje naudoja būdvardžius Vartoja įvardžius aš , mano, mane Dalinasi įspūdžiais, džiaugiasi savo išradingumu žaidžiant, veikiant su daiktais. Bando atkurti personažo kalbos ir elgesio bruožus	Geba jaustis mylimu ir svarbiu, jaustis geru Reiškia teigiamas emocijas, valdo pyktį Jaučiasi saugus grupėje tarp draugų, įsitraukia į bendrą veiklą.	Aptaria metų sezonus, įsitikina kad kiekvienas metų laikas turi savo spalvą. Aiškinasi, kad metų laikas įtakoja žmones keisti aprangą. Įvardija pagrindines paros dalis (diena – naktis) Įvardija saulę, mėnulį, žvaigždes.	Susilaiko nuo netinkamo elgesio kuris gali susargdinti (nelaižo sniego, nelipa į balas) Eina ir bėga tiesia linija, vorele vienas paskui kitą ratu keičiant judėjimo tempą. Atlieka judesius su mažais daiktais. Žaidžia lauke įvairiais metų lailais. Geba būti aktyvus, judrus.	Judesiu vaizduoja įvairius gamtos reiškinius (lietus, vėjas, sniegas sninga, medžiai sūpuoja) Glamžo popierių Jaučia muzikos tempą, ritmą Bando bėgti pagal muzikos tempą Štampuoja įvairiais štampukais Klausosi įvairios muzikos
METODAI	Pokalbis, stebėjimas, individualios užduotys, ,, minčių lietus“, didaktiniai žaidimai				
PRIEMONĖS	Knygos, enciklopedijos, siužetinių paveikslėlių serijos, žaidimai smulkiajai motorikai lavinti, muzikos įrašai, popierius, štampukai, dažai, smulkus sportinis inventorių, šviesos stalas				
<i>Susipažįsta ir valdo savo kūną</i>					
KAS AŠ ESU KAS MIŠKE GYVENA AŠ AUGINU MANO KŪNAS MANO DRABUŽĖLIAI	Žaisdamas vienas ar drauge apibūdina savo atliekamus veiksmus, įvykio situaciją Išvardina atskiras kūno dalis. Naudoja maloninius mažybinus žodžius	Suvokia, kad skiriasi iš kitų. Aiškinasi, tyrinėja kad kūnas susideda iš atskirų dalių, mokosi jas pavadinti Skiria mergaites nuo berniukų, įvardija savo lytį.	Žodžiais išreiškia erdvinius daikto santykius su savimi (piešia lapo viršuje – apačioje) dėlioja daiktus iš kairės į dešinę Juda įvairiomis kryptimis, jaučia teisingo judėjimo naudingumą.	Pralenda pro kliūtis, šokinėja pirmyn ant abiejų kojų Pratinasi derinti rankų ir kojų judesius, išbando kūno ir jo dalių judėjimo kryptis. Mokosi užsirišti šaliką, kepurę, pats užsisega sagas. Bando susilankstyti rūbelius	Dėlioja linijinius piešinius. Bando išvedžioti žmogaus siluetą, veido simbolius ir kitas dalis ar detales. Tapo ant veidrodžio žiūrėdamas į save Deda delnų antspaudus, delnus apipiešia.

METODAI	Didaktinės užduotys, pokalbis, stebėjimas, individualios užduotys, i dėjų kūrimas				
PRIEMONĖS	Plakatai, stalo žaidimai, individualios užduotys, dažai , popierius,				
Formuojasi tautiškumas, domisi gyvūnais gyvenančiais artimiausioje aplinkoje					
MYLIU LIETUVĄ TĖVYNĘ MANO ŠALELĖ SUK, SUK RATELĮ KAUKIŲ SŪKURY	Teisingai pavadina kasdienius daiktus. Žymi savo daiktus simboliais. Mėgdžioja miške gyvenančių gyvūnų garsus (vilkas, kiškis, ežiukas)	Domisi savo namais, supančia aplinka, darželiu. Aiškinasi kad „namelius“ turi ne tik žmonės, bet ir gyvūnai. Ima suvokti, kad savo namus reikia tvarkyti. Suvokia žmogaus ir gamtos santykį	Supranta daiktų paskirtį. Pastebi ir pavadina kai kuriuos reiškinius (sninga, lyja) Žino kokios spalvos sudaro lietuvos vėliavą. Susipažįsta su artimiausioje aplinkoje gyvenančiais gyvūnais. (vilkas, kiškis, lapė, ežys ir t.t.)	Žygiuoja, žygiuoja po du klauso pedagogo komandų Mėgdžioja pažįstamų gyvūnų judesius, atlieka juos su kliūtimis,	Atliekant darbelius naudoja jau pažįstamas spalvas. Bando kurti ornamentus.
METODAI	Pokalbis, pasakojimas, pasakojimų sekimas, individualios užduotys, idėjų kūrimas				
PRIEMONĖS	Paveikslai apie Lietuvą, savo gimtąjį miestą, plakatai „Lietuva“, spalvotas popierius, klijai, modelinas žemėlapiai apie Lietuvą, knygos apie tautosaką				
Supranta ir gerbia kitą Plėtoja supratimą apie draugus, dalinasi informacija					
AŠ IR MANO DRAUGAI RIEDA MARGI MARGUČIAI FORMOS IR SKAIČIAI NAMAI NAMUČIAI PRIE MOTULĖS PRISIGLAUSIU	Supranta, kad reikia paisyti draugų nuomonės. Pratinasi klausinėti apie daiktus, reiškinius jų savybes. Bando apibudinti daiktus, reiškinius draugams. Žaisdamas vienas ar drauge apibudina savo	Suvokia, kad žaisti kartu smagiau. Įvardina artimiausius draugus, pratinasi žaisti kartu. Jaučia norą žaisti šalia savo draugo. Domisi kitu, jo darbais, daiktais, žaislais, sumanymais, jausmais	Domisi ir gerbia šalia esančius bendraamžius Suvokia jų panašumus ir skirtumus, jų išvaizdą, jausmus	Geba reikšti nuotaiką kūnu, gestu, judesiu, mimika Nušoka nuo nedidelio paaaukštino. Laipioja neaukštomis kopetėlėmis aukštyn – žemyn Meta kamuolį draugui abiem rankom ir gauda spiria kamuolį dešine ir kaire koja	Mėgina kirpti, klijuoti Piešdamas naudoja keletą spalvų Derina spalvas, išgauna naują spalvą

	atliekamus veiksmus. Išbando įvairias komunikavimo priemones				
METODAI	Pokalbis, pasakojimas, situacijų kūrimas, idėjų kūrimas, „minčių lietus“				
PRIEMONĖS	Paveikslai knygos, eilėraščių knygos, kamuoliai, laipteliai, akvarelė, popierius, klizai pieštukai, veidrodis				
Supranta apie šeimą jos svarbą					
MANO ŠEIMA SAULĖ TIRPDO VARVEKLIUKĄ PAUKŠTELIAI SUGRIŽO KAZIUKO MUGĖ GĖLIŲ MOZAIKA	Kartoja suaugusių balsus. Žaidžia bendruja, atskleidžia savo emocijas, išgyvenimus. Siekia žaisdamas geronoriškumo, pagalbos, pagarbos. Vartoja mažybinius, maloninius žodelius šeimoms narius pavadinti.	Žiūrinėja knygutes, nuotraukas, įvardija šeimos narius. naudoja keletą apibendrinančių žodžių. Iš žaislų sudaro šeimos variantus. Lygina šeimos narius pagal dydį. Žino pagrindinių švenčių pavadinimus (gimimo diena, Velykos, mamos diena)	Suvokia žmonių panašumus ir skirtumus, jų išvaizdą, jaumus, kad jame yra daug paslapčių. Suvokia ir jaučia kad yra mylimas. Pastebi savo aplinkoje įvairius esamų apyvokos daiktus, įsidėmi jų pavadinimus. Nusako jų dydį, formą.	Savarankiškai ar skatinamas saugiai elgiasi namie, grupėje, mokosi eismo taisyklių. Žaidžia socialinius žaidimus (iš savo aplinkos, patirties)	Šoka, ploja, trepsi jausdamas muzikos pulsavimą. Pratinasi laiku pradėti judėjimą.
METODAI	Pasakojimas, individualios užduotys, „minčių lietus“, idėjų kūrimas situacijų kūrimas				
PRIEMONĖS	Šeimos albumai, grupių metraščiai, grupių renginių nuotraukos, akvarelė, teptukai, popierius, CDV įrašai				
Geba tyrinėti ir pažinti artimiausią aplinką					
VAIKYSTĖS PASAULIS PRAŽYDO SODAI ROPI ROPI ROPINĖJA VAIKYSTĖS	Bando pasakoti, naudoja tinkamus žodžius, juos jungia, Klauso šalia esančio asmens bando jį suprasti	Kalba apie pavojus grupės aplinkoje, darželio teritorijoje, įsiklauso į auklėtojos pasakojimą, Pastebi nuotaikų kaitą, žino kodėl tai vyksta	Įvardina daiktus, nusako jų dydį, formą. Pastebi daiktų grupėi būdingus požymius Bando skaičiuoti daiktus, grupuoti,	Geba elgtis su pavojingais daiktais (žirkklės, šakutė) Bando laikytis žaidimo taisyklių, Saugo save ir draugus	Stengiasi tvarkingai atlikti darbus. Randa lape vaizduojamojo daikto viršų ir apačią Sugeba tarp delnų ar ant lentelės volioti

SPINDULĖLIS	Kalbinių žaidimų metu ugdomi kalbinė klausia ir tartis	Po žaidimų padeda žaislus į vietą		žaidimų metu	didesnį ar mažesnį modelino gabalėlį. Karu su visais dalyvauja dainuojant, šokant laikosi šokio judesių. Supranta, kad šokis, daina turi žodius. Juda ritmiškai.
METODAI	Pokalbis, stebėjimas, demonstravimo, tyrinėjimas, individualios užduotys, idėjų kūrimas				
PRIEMONĖS	Žaislai, grojantys žaislai, dėlionės, knygos, įvairūs daiktai, žaidimai, loto, modelinas, popierius, spalvotas popierius, krepinis popierius				

Ikimokyklinis amžius (4-5 m.)

TEMATIKA	Ugdytinios kompetencijos/ Vaikų veiksenos				
	KOMUNIKAVIMO	SOCIALINĖ	PAŽINIMO	SVEIKATOS SAUGOJIMO	MENINĖ
<i>Geba bendrauti su bendraamžiais ir kitais žmonėmis</i>					
AŠ GRUPĖJE AŠ GRUPĖJE AŠ MAŽASIS ŠIAULIETIS AŠ IR MANO ŠEIMA	Sugeba klausytis, girdėti, išklausti šalia esantį įvairiose situacijose (žaidžiant, veikiant, dainuojant) Geba pasakoti,	Laisvai bendrauja su pažįstamais žmonėmis; siekia dialogo, artimų žmonių dėmesio, pasitikėjimo Drauge su suaugusiais sprendžia, kaip įveikti	Atlieka žodžiu suformuotą užduotį Išvardija apčiuopiamų daiktų savybes (minkštas, kietas, šiurkštus) Geba išvardinti keletą	Pajunta įvairias savo ir kitų judėjimo galimybes, keičia judėjimo kryptį pagal auklėtojos parodytą daiktą Stengiasi laikytis saugumo neužgaunant	Susipažįsta su piešimo priemonėmis, Bando jomis dirbti atrandant lapo viršų, apačią

	diskutuoti su vaikais ir suaugusiais, supranta elementarias elgesio normas (pasisveikina, atsisveikina), geba kurti grupės elgesio taisykles.	konfliktinę, keblią situaciją individualiuose, visos grupės pokalbiuose, diskusijose Siekia būti suprastais, mylimais, pripažintais, reikšmingais ir reikalingais	daiktų turinčių šių požymių	draugo	Kuria jam žinomus daiktus Bando laisvai fantazuoti, reikšti savo mintis
METODAI	Pokalbis, aiškinimas, demonstravimas, idėjų kūrimas,				
PRIEMONĖS	Žaidimai, loto, įvairios piešimo priemonės, popierius, dėlionės, loto				
<i>Ugdosi sveikos gyvensenos įpročius. Rūpinasi savo ir kitų žmonių sveikata</i>					
SVEIKUOLIŲ MĖNUO VAISTAŽOLIŲ ŠALIS VAISIŲ IR DARŽOVIŲ KRAITELĖ DĖDĖS RUDENĖLIO PASAKĖLĖS	Skatinamas atsisako nepriimtino elgesio, įgyja saugaus bendravimo patirties. Veikdamas, dirbdamas, žaisdamas komentuoja savo veiksmus Pasakoja apie artimųjų žmonių savijautą, kada jis elgiasi blogai. Bando imika parodyti savo jausmus	Aiškinasi ir tyrinėja kaip kūnas reaguoja į skausmą. Domisi draugo savijauta. Aptaria kokia vaistų nauda organizmui, kodėl nesveika valgyti saldumynus. Susipažista su mitybos piramide.	Pastebi aplinkos pasikeitimus, nusako juos Pradedą suvokti kas kenkia jo pačio sveikatai(kompiuteris, televizorius, ir t.t.) Žino ištikus bėdai gali padėti pažįstami žmonės	Žaidžia aktyvius judrius žaidimus, tenkina organizmo poreikį judėti Susipažįsta su relaksacniais žaidimais, aiškinasi jų poreikį žmogaus organizmui Susipažįsta su sveikos mitybos piramide Žino gražaus elgesio prištalo taisykles	Lape bando pavaizduoti sveikatos pirmidę, naudojant aplikacijos būdą Supranta poreikį dirbti susikaupus, netrukdyti kitiems Naudotis žinomomis priemonėmis Daugiau dėmesio skirti klįjavimui Atlikti užduotis iki galo

METODAI	Stebėjimas, paskojimas, idėjų kūrimas, demonstravimas				
PRIEMONĖS	Plakatai „Sveikatos piramidė“, dėlionė „Sveikas maistas“, natūralūs vaisiai, daržovės, krepšeliai, padėklai, puodeliai, žolelių arbatos, dėžutės arbatai, popierius, kartonas, klėjai, teptukai, laikraščių iškarpos				
Domisi knygomis, ugdomi poreikį skaityti					
MANO PASAKA SEKU, SEKU PASAKĄ MĖGSTAMI PASAKŲ HEROJAI KNYGŲ PASAULIS	„Skaito „ knygeles vienas kitam. Kuria knygeles kartu su suaugusiais. Sudeda paveikslėlius iš dalių, suvokia jų prasmę. Atpažįsta užrašytą raidėmis savo vardą. Geba papasakoti savo mėgstamas pasakas, Savarankiškoje kalboje teisingai vartoja kai kuriuos vietą ir laiką apibūdinančius žodžius	Geba nuoširdžiai stebėti kitų grupės vaikų vaidinamas pasakas Stengiasi būti geras ir doras, suvokia savo neigiamus bruožus. Atpažįsta kortelę su užrašytu savo vardu, žino koku garsu prasideda vardas	Geba nusakyti pasakų veikėjų padėtį erdvėje. Geba skaičiuoti iki trijų – penkių pasakų veikėjų Stato veikėjus didėjančia – mažėjančia tvarka Geba skirti kad yra dideli, maži daiktai, žmonės, gyvūnai	Lavina smulkiuosius rankų raumenis Imituoja žinomų pasakų veikėjų judesius Lauke žaidžia judriuosius žaidimus	Lankstymo būdu padaro pasakų veikėjus Kerpa įvairias formas Kljuoja laikydamasis taisyklių Pasakų knygelių gamyba naudojant smulkiosios motorikos galimybes Puošia savo ir savo draugų kopijuotą vardą
METODAI	Pasakojimas, pasakų sekimas, žurnalai, vaikiškos knygelės,				
PRIEMONĖS	Pasakų knygos, tautosakos ir grožiniai kūrinių, vaidybai skirtos karūnelės, teatro širmos, stalo teatras, pirštukų vaidybos lėlės CDV įrašai, pieštukas, popierius, spalvoti pieštukai				
Dalinasi informacija, keičiasi idėjomis, nuomonėmis					
ŽIEMUŽĖ ATKELIAUJA	Dalinasi su bendraamžiais patirtimi.	Geba nusakyti savo jausmus, paaiškinti jų priežastį. Geba bendrauti su	Pastebi išorinius daiktų pokyčius, juos lygina, klasifikuoja, tyrinėja	Saugiai elgtis lauke, atsižvelgiant į gamtos išdaigas.	Bando žirklemis kirpti įvairias formas pagal

<p>SVEIKA ŽIEMUŽĖLĖ ADVENTAS - GERŲ DARBŲ METAS KALĖDŲ SENELIO BELAUKIANT</p>	<p>Diskutuoja įvairiais klausimais, vertina Bando spręsti problemas. Pasako savo ketinimus, nusako jausmus Geba suprasti, kad visi vaikai yra svarbūs ir turi lygias teises</p>	<p>bendraamžiais, planuoti žaidimus. Pastebi apliktoje vykstančius įvykius susijusius su metų rato kaita Žino ir aiškinasi namuose ir įstaigoje vykstančius pokyčius</p>	<p>skaičiuoja Aiškinasi daikų paskirtį, suvokia juos lytėjimo, regėjimo būdu Stebi, klausinėja apie aplinkos daiktus, reiškinius. Aiškinasi metų rato pokyčius, jų svarbą žmogaus gyvenime</p>	<p>Bandoi padėti draugui atsitikus bėdai. Supranta ir naudojasi savo kūno galimybėmis Sugeba tinkamai apsirengti einan į lauką Žino kodėl reikia rengtis skirtingai stebint orų pokyčius</p>	<p>linijas.(stačiakampį, trikampį, kvadratą), bei iš jų formuoti vaizdinius. Geba atidžiai dirbti su klijais, žino jų naudojimosi taisykles</p>
<p>METODAI</p>	<p>Pokalbis, situacijų kūrimas, stebėjimas, idėjų kūrimas, kūrybinės užduotys, individualios užduotys</p>				
<p>PRIEMONĖS</p>	<p>Popierius, paveikslėliai apie metų laiką , proginė atributika ,vaidybos karūnelės, vaidybai skirti rūbai, guašas, popierius (spalvotas, baltas) žirkklės, kijai, formų trafaretai,</p>				
<p><i>Supranta ir gerbia kitą, susipažįsta su gyvūnijos pasauliu</i></p>					
<p>KANDA ŽIEMUĖ PABERKIM TRUPINĖLIŲ AŠ AUGINU DRABUŽĖLIŲ PILNA SPINTA</p>	<p>Pratinasi savo nuomonę derinti su suaugusiais. Siekia pažiūrų bendrumo. Pasitiki suaugusiais, juos laiko pavyzdžiu. Geba išklaudyti kalbančio suaugusio ar draugo</p>	<p>Kartu su kitais vaikais kuria grupės taisykles, tradicijas, priima kitų požiūrį, įsitikinimus, poreikius. Pratinasi sveikinti su pažįstamais, pagarbiai elgiasi su vyresniais už save</p>	<p>Skiria naminius, laukinius gyvūnus, Domisi gyvūnų nauda žmogui. Aiškinasi naminių bi laukinių gyvūnų elgseną ir kala apie mitybą. Padeda išsirengti lesyklėles , žino jų paskirtį. Rūpinasi savo ir draugų saugumu Žaidžia stalo žaidimus , padedančius lyginti, sisteminti, klasifikuoti, saičiuoti</p>	<p>Pastebi kuri ranka ar koja dominuoja Tyrinėja kaip juda kūno dalys Savo mintis, bei emocijas išreiškia judesiais, mimika Bando atsipalaiduoti, pašūkaudamas išlieti emocijas</p>	<p>Štampavimo būdu kuria gyvūnų pėdsakus, Bando vaizduoti gyvūnijos pasaulį Derina įvairias spalvas bando atrasti tikrą spalvą Derina keletą atlikimo būdų</p>

METODAI	Pokalbis, asociacijų kūrimas, idėjų kūrimas, „minčių lietus“ individualus darbas				
PRIEMONĖS	Įvairūs loto, dėlionės, plakatai, „Aš saugus“, guašas, popierius, teptukai, veidrodis				
Formuojasi tautiškumas					
MANO ŠALIS GIMTINĖ LIETUVA ŽIEMA, ŽIEMA BĖK IŠ KIEMO EILĖRAŠČIŲ SKRYNELĖ	Geba išgirsti ir suvokti suaugusiojo kalbą. Mokosi dialoginės kalbos . geba papasakoti savo įspūdžius. Bando pasakoti apie savo miestą. Pasako vidutinio ilgumo rimuotą eilėrašį, skaičiuotę Domisi tautosakos kūriniais (mįslėmis, priežodžiais, pasakomis)	Susipažįsta su grupės, darželio, darbuotojais. Įsimena jų vardus, pareigas. Kalba apie darželį, gyvenamąją vietą, gimtąjį miestą.	Pasako miesto, gatvės, kurioje gyvena pavadinimus. Domisi darželio istorija. Žino tautinius simblius - vėliavą, herbą.	Eidami po du geba laikytis taisyklių, ugdomi poreikį klausyti suaugusiojo ir girdėti jo reikalavimus. Sagiai juda bendroje erdvėje. Geba naudotis saugaus elgesio taisyklėmis	Kuria ornamentus, kerpa įvairias formas iš jų kuria lietuvių ornamentiką. Derina štapavimą, piešimą Žino lietuvių liaudies ratelių, dainų, juos atlikdamas tinkamai elgiasi
METODAI	Pokalbis, stebėjimas, pasakojimas, individualios užduotys,				
PRIEMONĖS	Įvairios enciklopedijos, tautoskos ir grožinės knygelės, žemėlapiai, plakatai „Lietuva“, guašas, teptukai, štapai, popierius, CDV įrašai				
Domisi augalais, juos tyrinėja aplinkoje					
KALASI DAIGELIAI, GRIŽTA PAUKŠTELIAI PIRMIEJI PAVASARIO PRANAŠAI	Trumpai sugeba apibudinti augalo reiškinius (sėja, dygsta, žaliuoja, stiebiasi, žydi, vysta) Pastebi ir pasakoja	Geba būti atidus ir dėmesingas augalams. Aiškinasi kurie augalai auga patalpoje, darže, šiltnamyje. Žino jų sudedamąsias dalis. Tvarko aplinką .	Aiškinasi, kurie augalai žmones maitina, rengia, gydo, puošia, džiugina. Rūpinasi augalais, mokosi juos prižiūrėti	Reiškia nuotaiką, mimika, gestais, judesiais (uždūžia gėlių kvapą, judesio išraiška vaizduoja gamtos reiškinius)	Geba kurti įvairius darbelius iš gamtinės medžiagos. Kuria koliažą,

PAUKŠČIŲ SUGRIŽTUVĖS SAULĖS IR ŽEMĖS DRAUGYSTĖ	gamtoje vykstančius veiksnius, klausosi ir pamėgdžioja gamtos garsus	Pastebi atlikto darbo rezultatus.	įvardina jų pavadinimus. Suvokia, jog augalai suteikia žmogui estetinį pasigerėjimą Skiria augalų rūšis pagal formą, spalvą,		dekoruoja iš sudžiovintų gėlių šiaudelių. Panaudoja antrines žaliavas. Eksperimentuoja spalvomis
METODAI	Pasakojimas, stebėjimas, praktinė – pažintinė, komonavimas, enciklopedijos, plakatas,, Metų ratas“				
PRIEMONĖS	Augalų ir jų dalių priežiūros plakatai, loto, gamtinė medžiaga, antrinės žaliavos, klijai, popierius, teptukai				
<i>Bando suprasti gyvybės ratą, pajauti žmogaus ryšį su gamta, kultūrinę aplinką</i>					
RIEDA MARGI MARGUČIAI VELYKOS JAU PAS MUS MAŽOSIOS VELYKĖLES MANO ŠEIMA PAS MOČIUTĘ KAIME	Geba išgirsti ir suvokti suaugusiojo kalbą, Geba papasakoti savo įspūdžius, aiškiai išsakyti savo norus. Savarankiškoje kalboje teisingai vartoja kai kuriuos vietą ir laiką apibudinančius žodžius	Aiškinasi metų rato ypatybes, jų naudingumą žmogui, Žino pavyzdžių apibudinančių metų ratą Žino metų rato pagrindinius gatos požymius	Susipažįsta su kalendorinėmis šventėmis, jų simboliais, numato kas atsitiks vėliau po to. Geba išvardinti žinomas kalendorines šventes, jų paskirtį Pasako paros dalis, jų seką, vartoja sąvokas šiandien, rytoj, vakar	Stengiasi kontroliuoti savo emocijas, veiksmus Geba saikingai vaišintis švenčių metu, žino saldumynų pertekliaus žalą organizmui Žino gero elgesio taisykles prie stalo	Geba tvarkingai atlikti užduotis dirbant su įvairiomis priemonėmis. Sugeba pats kurti darbelius, juos tinkamai užbaigti.
METODAI	Pokalbis, idėjų kūrimas, diskusijos, individualios užduotys, „minčių lietus“, stebėjimas				
PRIEMONĖS	Enciklopedijos, knygelės apie kalendorines šventes, plakatai „Metų ratas“, „Kalendorinės šventės“, tautodailės knygos su margučių pavyzdžiais, dažai kiaušiniams, kiaušinių lukštai, verbos, beržų, „katinėlių“ šakelės, CDV įrašai				
<i>Suvokti draugiškus tarpusavio santykius, ugdyti gebėjimą priimti draugą koks jis yra</i>					
VAIKYSTĖS	Atpasakoja teksto	Draugiškai elgiasi	Geba suvokti kokias	Savarankiškai organizuoja	Pasiūlyta ar

<p>SPINDULĖLIS</p> <p>ŽYD SODAI VARLYTĖS KVAKLYTĖS IR KITI VAIKYSTĖS SPINDULĖLIS</p>	<p>turinį, nors gali supainioti faktus. Atsako į klausimą „Koks?“, „Kokia?“ Pratinasi nepertraukinėti kalbančio draugo atidiai jo klausytis</p>	<p>tarpusavyje. Dalinasi žaislais, saldumynais, padeda žaidimuose Pasiūlo drauge žaisti, įtraukia į žaidimą nuliūdusius, nesavarankiškus vaikus.</p>	<p>teises turi vaikas Bando įvardinti vaikų teises ir pareigas Stengiasi susikaupri, netrukdyti, pats išspręsti konfliktus, susitarimus</p>	<p>žaidimus, laikosi grupės bendravimo, žaidimo taisyklių Žaidžia vietoje ir juda tikslinga kryptimi</p>	<p>savarankiškai pasirinkta meninės raišos priemonė kuria įsivaizduojamą ar patirtą pasaulį Eksperimentuodamas bando taikyti mišrią techniką, maišo, derina spalvas. Vaizduoja objektus, komponuoja, jungia pagal siužetą, suvokia statybinių detalių erdvinius požymius</p>
<p>METODAI</p>	<p>Pokalbis, aiškinimas, demonstravimas, pamėgdžiojimas, kūrybinės užduotys,</p>				
<p>PRIEMONĖS</p>	<p>Grupės metraščiai, projektas „Saugus vaikas šeimoje, gatvėje, darželyje“, vaiko darbėlių aplankalai</p>				

Ikimokyklinis amžius (5-6 m.)

<p>TEMATIKA</p>	<p>Ugdytinios kompetencijos/ Vaikų veiksenos</p>				
	<p>KOMUNIKAVIMO</p>	<p>SOCIALINĖ</p>	<p>PAŽINIMO</p>	<p>SVEIKATOS SAUGOJIMO</p>	<p>MENINĖ</p>

Geba bendrauti su bendraamžiais ir kitais žmonėmis Pažįsta artimiausios aplinkos daiktus ir jų savybes, geba jais naudotis					
AŠ APLINKA IR DAIKTAI AŠ IR MANO DARŽELIS MES ŠIAULIEČIAI NAMAI – NAMUČIAI DAIKTAI APLINK MUS	<p>Diskutuoja apie knygų, žurnalų, laikraščių iliustracijas, mėgina imituoti skaitymą. Trumpais sakiniiais atsako į klausymus. Teisingai vartoja apibendrinančius žodžius. Spauzdintinėmis raidėmis iš atminties parašo savo vardą. Plečia ir turtina žodyną pažindamas aplinką. Nusako daiktų paskirtį ir padėtį erdvėje, vartodamas tinkamus veiksmažodžius ir prielinksnius.</p>	<p>Pasako ir laikosi grupės taisyklių Žino tikslų savo namų adresą Domisi žmonių sukurtais daiktais, kūriniais Geba tausoti savo, draugo, grupės žaislą, inventorių bei dalintis juo.</p>	<p>Domisi savimi, aplinka Geba suvokti save kaip iniciatyvią ir atsakingą būtybę Padedamas suaugusiojo pratinasi suvokti savo poreikius Lygina daiktus pagal dydį, ilgį, plotį, tūrį, formą. Skiria kairę, dešinę puses.</p>	<p>Stengiasi valdyti staigaus pykčio, agresijos apraiškas. Žino ir pasako pagalbos telefoną Dėlioja daiktus šalia vienas kito lygiaverčiai, viduje, išorėje. Grafiškai pavaizduoja daiktų padėtis vienas kito atžvilgiu. Saugiai elgiasi su aštriais ir smailiais daiktais</p>	<p>Piešia smulkias formas, jas derina su stambiomis, praturtina imbolinbio žmogaus veido detalėmis. Žirkklėmis kerpa pagal linijas. Konstruodami naudoja konstruktorius, statybinę medžiagą. Naudojasi nesudėtingais statinių brėžiniais. Geba konstruoti, kurti pagal nesudėtingą schemą. Tiksliai apvedžioja taškais, linijomis pavaizduotus daiktus, figūras Naudojasi liniuotėmis su figūromis. Lipdo nesudėtingus daiktus.</p>
METODAI	Pokalbis, informacinis, interviu, raktinis, žaidimai – paliepimai, žaidimai su slėpimu ir ieškojimu				
PRIEMONĖS	Knygos, foto albumai, pakatai „Saugus vaikas“, žirkklės, klėjai, popierius, lego konstruktoriai, kaladėlės, galvosūkliai, liniuotės				
Skatinti norą domėtis savimi, aplinka, juos tyrinėti, pažinti, suprasti, ugdyti sveikos gyvensenos supratimą					
AUGU SVEIKAS IR	Nuosekliai dėsto savo	Domisi savimi –	Žino kokia vandens,	Be suaugusiojo	Kuria aplikaciją iš

<p>STIPRUS</p> <p>RUDENĖLIO TAKELIU RUDUO-GĖRYBIŲ METAS RUDUO - GAMTOS DAILININKAS AUGU SVEIKAS IR STIPRUS</p>	<p>mintis. Kuria pasakojimus. Vartoja daug apibendrinančių žodžių ir gali išvardinti tai grupei priklausančių objektų pavadinimus Vartoja pagrindinius vietą ir laiką apibūdinančius žodžius. Girdi, suvokia ir perverteikia pasakojimą, sekimą, deklamavimą, skaitymą Įvardina visas kūno dalis. Įvardina pirštų pavadinimus.</p>	<p>suvokia kaip auga, didėja. Suvokia gamtos – žmogaus – jo veiklos ryšį. Domisi augalais, diskutuoja įvairiais klausymais, kalbasi apie įvairių žmonių grupių dabą, jų elgesį, tarpusavio santykius. Numato poelgius sau ir draugams. Geba valdyti neigiamas savo emocijas. Geba vertinti savo ir kitų poelgius, susirasti draugų žaidimui. Geba užjausti, suprasti, padėti draugui.</p>	<p>oro, saulės naudą žmogui. Žino kokie augalai naudojami maistui, vaistams Aiškinai kuo naudingi augalai Metų laikų, mėnesių, savaitės paros trukmę skiria pagal gamtos pokyčius Žino apie egzistuojantį ryšį tarp įvairių reiškinių gamtoje. Stebi dangaus šviesulius, klimato reiškinius Tyrinėja žmogaus kūno sandarą enciklopedijose, suvokia, kad žmogus turi griaučius, kraujotakos, virškinimo sistemą. Papildo, nupiešia trūkstamas kūno dalis pagal užduotėlę.</p>	<p>paraginimo laikosi visų asmens higienos įpročių Turi gerus kultūringo elgesio prie stalo ir valgymo įgūdžius Suvokia augalų svarbą sveikatai Pradedama suvokti, jog maistas reikalingas, kad augtume, būtume sveiki ir žvalūs. Skiria sveiką ir nesveiką maistą. Laikosi dienos režimo. Išmoksta žaisti judrius žaidimus turinčius krepšinio, futbolo veiksmų Įgyja žinių apie sportą ir jo sąsają su sveikata Praktikuoja geranorišką, garbingą ir nuotaikingą rungtyniavimą ir lenktyniavimą Suvokia kaip grūdintis. Paaškina grūdinimosi svarbą.</p>	<p>paties plėšitų smulkių detalių Tvarkingai klijuoja popierių ir kitas medžiagas Kuria įvairius meninės veiklos darbelius iš smulkių detalių, sėklų Bando iš įvairių formų : trikampio, stačiakampio ir kt. sukurti darbelį, panaudoja įvairias spalvas Spalvina pagal linijų ribas Komponuoja puokštes, derina spalvas, atspalvius Dailės priemonėmis ieško gamtos liūdesio, ramybės spalvos Kuria vaisių muliažus iš popieriaus.</p>
<p>METODAI</p>	<p>Žodinis, kūrybinis, stebėjimas, tyrinėjimas, žaidimai su taisyklėmis, žaidimai – estafetės, kūrybinės</p>				
<p>PRIEMONĖS</p>	<p>Enciklopedijos, kortelės, plakatai „Mitybos piramidė“, geometrinės formos, popierius, pieštukai, flomasteriai, gamtinė medžiaga, natūralūs vaisiai, daržovės, arbatžolės, žirklys, kamuoliai, šokdynės, kognityvinės užduotys</p>				

<i>Siekti kūrybinės vaikų raiškos, kuriant, dalinantis informacija, ugdyti domėjimąsi skaitymu, knygomis</i>						
<p>SEKU SEKU PASAKĄ</p> <p>SEKU, SEKU PASAKĄ</p> <p>MĖGSTAMI PASAKŲ HEROJAI</p> <p>KNYGŲ PASAULIS</p>	<p>Užduoda įvairaus pobūdžio klausimus</p> <p>Deklamuoja ilgus eilėraščius</p> <p>Savarankiškai seka neilgą pasaką</p> <p>Kalba paprastais ir sudėtiniais sakiniais</p> <p>Girdi, suvokia ir perteikia pasakojimą, sekimą, deklamavimą</p>	<p>Domisi žmonių sukurtomis knygomis</p> <p>Mėgdžioja įvairių profesijų darbą</p> <p>Ką nors praneša, pasakoja didelei vaikų grupei</p> <p>Dalinasi informacija, žiniomis</p> <p>Vertina veikėjų poelgius, gali numatyti pasakos pabaigą.</p>	<p>Ieško informacijos, enciklopedijose, klausosi informacinių tekstų, grožinės literatūros, žiūrinėja paveikslus, nuotraukas</p> <p>Vaikai išbando įvairius savo pažinimo būdus</p> <p>klausinėja, aiškinasi, tyrinėja vaikų ir suaugusiųjų skirtumus</p> <p>Lygina, matuoja daiktus naudodamas sąlyginius matus.</p> <p>Atlieka problemines užduotis, naudoja grafinius ženklus</p>	<p>Išmoksta adekvačiai reaguoti į įvairius signalus žaidybinėje situacijoje</p> <p>Stebi, klauso draugo, suaugusio</p> <p>Atidžiai elgiasi su naudojama atributika</p> <p>Sugeba pats naudoti reikalinga atributika skirta vaidybai</p>	<p>Dainuodami stengiasi gerai intonuoti ir išlaikyti ritmą</p> <p>Randa išėjimą iš nupiešto nesudėtingo labirinto</p> <p>Piešiniai tikslesni, sugeba nupiešti žmogų su galvą, kūnu, rankomis, kojomis</p> <p>Kuria popieriaus lape sužetą</p> <p>Bando iš modelino išgauti formas</p> <p>Kuria savo knygele, skirtuką.</p> <p>Užbaigia nebaigtą piešinį.</p> <p>Vaidina, žaidžia su teatro lėlėmis.</p>	
METODAI	Projektinis, žodinis, kūrybinis (inscenizavimo „autorius kėdė), informacinis, siužetiniai - vaidmeniniai žaidimai, kūrybinės užduotys, individualinės užduotys, idėjų kūrimas					
PRIEMONĖS	Įvairios knygos (pasakų, grožinės, enciklopedijos), vaidybos reikmenys: apranga, kaukės, vaidybos karūnelės, teatro širma, žaislai (profesijų atributika), loto, dėlionės, akvarelė, pieštukai, modelinas, popierius (dideli lapai, tapetai), CDV įrašai					
<i>Ugdosi gėrio jausmas, probleminių klausimų sprendimas, kultūringas tarpusavio bendravimas</i> <i>Suvokia advento laikotarpiui būdingas tradicijas</i>						
METAS DARYTI	Susikaupę klauso	Siūlo savo įvairias	Regėjimo, lytėjimo	Savarankiškai	Tiksliai apvedžioja	

<p>GERUS DARBUS</p> <p>MYLĖK IR GLOBOK AŠ AUGINU METŲ RATAS AŠ KŪRĖJAS</p>	<p>įrašų: pasakų, eiliuotų istorijų Geba dėstyti avo mintis Intuityviai suvokia kalbos grožį, skambesį, ritmą, intonacijas ir tempą Ugdosi gebėjimą kalbėti atsižvelgiant į vietą ir laiką.</p>	<p>idėjas, priima kitų idėjas, planuoja bendrus veiksmus Būna draugiški draugams, suaugusiems Diskutuoja, sprendžia problemines situacijas, žaidžia draugiškai, susitaria ir laikosi susitarimo, gali laikytis taisyklių Dalyvauja įvairiuose renginiuose. Žaidžia advento žaidimus.</p>	<p>pojūčiais nusako daikto ypatybes Bando spręsti loginius galvosūkius Žino 5 abėcėlės raides Geba įvardinti (5,6) medžių pavadinimus ir 2 vis žalius augalus (eglė, pušis) Susipažįsta su advento tradicijomis.</p>	<p>organizuoja žaidimus ir žaidžia iki galo Geba greitai reaguoti į žodinį, garsinį ir regimąjį signalą Geba pasiskirstyti komandomis išsiskaičiuodami, traukdami burtus</p>	<p>taškais, linijomis pavaizduotus daiktus Geba tvarkingai klijuoti popierių ir kitas medžiagas Žirklemis iškerpa įvairius paveikslėlius Iš minkšto popieriaus (krepinis, laikraštis) daro įvairias figūras Geba kurti trumpas siužetines inscenizacijas</p>
<p>METODAI</p>	<p>Pokalbis, žodinis, informacinis, stebėjimo, tyrimo, situacijų kūrimas, inscenizavimo, idėjų kūrimas(mazgas), kūrybinės užduotys</p>				
<p>PRIEMONĖS</p>	<p>CDV įrašai, žaislai, žaidimai su raidėmis, galvosūkiu, loto, dėlionės, kortelės, plakatai, „Metų ratas“, žirklys, klajai, popierius (krepinis), guašas, teptukai, pirštų dažai</p>				
<p><i>Skatinti dalintis savo atradimais, patirtimi, kreiptis patarimo, suteikti pagalbą draugams</i></p>					
<p>ŽIEMOS IŠDAIGOS</p> <p>ŽIEMOS IŠDAIGOS METAS DARYTI GERUS DARBUS KALĖDINĖ EGLUTĖ</p>	<p>Gali nusakyti teksto pradžia ir pabaigą Geba naudoti palyginimus, atpažinti gamtos garsus ir atkartoti Vartoja vietą ir laiką apibūdinančius žodžius.</p>	<p>Žino kai kuriuos lietuvių liaudies papročius ir tradicijas Saugiai elgiasi su kitais, globoja paukščius Su auklėtojos pagalba aptaria sezoniškumo</p>	<p>Moka lietuvių liaudies dainų, ratelių, pasakojimų, mitų, pasakų Įvardina žiemojančius paukščius Metų laikų, mėnesių, savaitės, paros</p>	<p>Pailsi žaisdamas, vartydamas knygeles Vaikas aktyviai bendraudamas ir bendradarbiaudamas jaučia priklausomybę grupei Toleruoja elgesį, kuris</p>	<p>Kuria aplikaciją iš paties plėšytų smulkių detalių Dainuodamas teisingai artkuliuoja garsus, jaučia garsų aukštį Geba skirti</p>

	Žino žiemos pramogų, daiktų pavadinimus. Naudoja įvairius veiksmazodžius žieminiams rūbams rengtis.(juostis, rištis, dėtis, autis)	reiškinius Tyrinėja, eksperimentuoja, vertina, lygina	trukmę,skiria pagal gamtos pokyčius Atlieka eksperimentą (tirpina leduką ir pn.)	skatina pozityvius draugų jaumus ir veiksmus Laisvai įveikia nesudėtingas įvairias kliūtis Geba saugoti savo sveikatą,(nevalgyti sniego)	muzikinius ir nemuzikinius garsus Konstruodamas naudoja konstruktorius, kurių detalės jungiamos Kuria žiemos koliažą Naudojasi plunksna, tušu.
METODAI	Žodinis, stebėjimo, tyrimo, eksperimento,žaidybinis, siužetiniai – vaidybiniai žaidimai, kūrybinės užduotys, idėjų kūrimas				
PRIEMONĖS	Knygos,CDV įrašai, plakatai, paveikslai, kalendorius, lego konstruktoriai, lesyklėlės, sėklos, įvairūs indeliai, lupa, piltuvėliai, kastuvai sniegui, rogės, popierius, klijai, modelinas				
Skatinti bendrauti, išklaudyti, suprasti, derinti ketinimus ir norus su kitais Gebėti išreikšti save per žaidimą, kūrybą					
AŠ KŪRĖJAS MYLĖK IR GLOBOK AŠ AUGINU METŲ RATAS AŠ KŪRĖJAS	Sudaro naujus, teisingai vartoja apibendrinančius žodžius Supranta literatūros kūrinį ir mėgina jį atpasakoti Žino ir naudoja priežodžių, patarlių, pasakoja paprastus juokus(juokauja)	Geba pasirinkti draugus Gali papasakoti apie savo jausmus: myliu, laimingas ir kt. geba netrukdyti dirbančiam šalia Tariausi dėl bendrų veiksmų, atliekant tą patį darbą Žino tikslų namų adresą, įvardija keletą žinomų kultūros paminklų Keičiasi informacija, išsako savo nuomonę, dalijasi savo	Skiria realybę nuo prasimanymų, fantazijų Stebi, tyrinėja, atlieka nesudėtingus eksperimentus, naudodamasis mikroskopu Pasako savo gimimo mėnesį ir dieną Numato, kas atsitiks toliau, po to	Geba išklaudyti ir suprasti draugo išgyvenimus Atlieka įvairius bendravimo dalyvių vaimenis Dalyvauja išvykoje gamtoje, ją stebi ir tyrinėja, plečia savo akiratį Geba bendrauti Derina ketinimus ir norus Žaisdamas judriuosius žaidimus	Žino, kad muziką kuria kompozitorius, o žodžius dainai – poetas Geba kurti įvairius meninės veiklos darbelius iš smulkių detalių, sėklų Atpažįsta lietuvių tautos elementus Kuria nesudėtingus ornamentus Vaidina savarankiškai

		išgyvenimais			
METODAI	Situacijų kūrimas, idėjų kūrimas („minčių kūrimas“), informacinis, stebėjimo, siužetiniai vaidinimai, kūrybinės užduotys				
PRIEMONĖS	CDV įrašai, knygos, foto albumai, žaislai, žemėlapiai, gamtinė medžiaga, popierius, trafaretai, vaidybos atributai, mikroskopai				
<i>Ugdyti kūrybingą, laisvą, savitą, gerbiantį senolių palikimą pilietį Tautiškumo formavimas</i>					
LIETUVA ŠALELĖ MANO TĖVYNĖ – LIETUVA LŪŽO LEDO TILTAI EILĖRAŠČIŲ PASAULIS	Geba išraiškingai deklamuoti eilėraščius Kuriam eilėraščius, skaičiuotes, žaidimus, Teisingai vartoja apibendrinančius žodžius Parodo ir trumpais sakiniais apibūdina savo kūrinėlį Bando įvairioje veikloje vartoti lietuviškus simbolius, imituoja raštą, piešia, kopijuoja simbolius Pasakoja apie pokyčius, reiškinius vykstančius gamtoje artimiausioje aplinkoje	Domisi kitais ir geba juos suprasti, suvokia suaugusiųjų ir vaikų mimiką, gestus, nujaučia kito emocinę būseną Mėgdžioja įvairių amatininkų darbus Laikosi ir gali pasakyti vaiko pareigas Derina su kitais savo norus ir veiksmus, sprendžia konfliktus Gebą tvarkyti aplinką	Nurodo savo kairę ir dešinę puses. Senovinių statinių, daiktų formas, spalvą, medžiagą, puošybos elementus, lygina su šiuolaikiniais daiktais. Suvokia save kaip iniciatyvią ir atsakingą būtybę. Skiria senovinę ir šiuolaikinę techniką Domisi Lietuvos istorija, tradicijomis Žino Lietuvos miestų pavadinimus	Suvokia kitų šeimos narių nuotaiką, interesus, kartu džiaugiasi ir kartu liūdi. Saugiai elgiasi su aštriais ir smailiais daiktais, stengiasi valdyti staigaus pykčio, agresijos apraiškas. Saugiai elgiasi ekskursijos metu.	Kurdamas naudoja stampus, teptukus kuria įvairius ornamentus Gebą kartu su draugais šokti, dainuoti, Gebą išklausti daunojančio draugo, Palaiko ritmą
METODAI	Pokalbis, tyrinėjimas, stebėjimas, idėjų kūrimas, individualios užduotys				
PRIEMONĖS	Enciklopedijos, knygos apie statinius, pilis, Lietuvos atributika, plakatai „Lietuva“, popierius, piešimo priemonės, antrinės žaliavos pilių statyboms (sulčių pakeliai, degtukų dėžutės)				
<i>Bando suprasti augalų, gyvūnų gyvybės ratą, pajauti ryšį su gamta</i>					

<p>KALASI DAIGELIAI, GRIŽTA PAUKŠTELIAI</p> <p>PAVASARIO PRANAŠAI GYVŪNAI METŲ KARUSELĖJE AMATŲ SAVAITĖ</p>	<p>Įsiklauso ir išgirsta atskirus garsus dažnai vartojamus tekste, gamtos garsus ir juos pamėgdžioja Perpranta ir patikslina žodžius, siedamas su daiktais, jų paskirtimi, socialinio gyvenimo reiškinais (tradicijomis, apeigomis, papročiais, Mena mįsles apie paukščius, augalus</p>	<p>Kalbasi, diskutuoja išreikia savo nuomonę Geba auginti, rūpintis savo augalu.</p>	<p>Domisi šeimos, bendruomenės tradicijomis, padedamas suaugusio supranta savo poreikus, bando juos tenkinti. Apie gamtos reiškinius, įvykius informacijos ieško knygose. Tyrinėja vandenį, žemę, žino jų naudą žmogui, gyvūnams, augalams. Pažįsta augalo dalis, kai kuriuos paukščius (skiria žiemojančius Lietuvoje ir išskrendančius)</p>	<p>Lavinami kalbos padargai, mimikos, kūno raumenys</p>	<p>Lavina smulkiuosius raumenis kopijuodamas, Kurdamas ornamentus iš smulkių detalių sukuria nuolat pasikartojančius raštus</p>
<p>METODAI</p>	<p>Pokalbis, tyrinėjimas, individualios užduotys, idėjų kūrimas</p>				
<p>PRIEMONĖS</p>	<p>Plakatai „Metų ratas“, „Kalendorinės šventės“, dėlionės, tautodailės knygos, piešimo reikmenys, pieštukai</p>				
<p><i>Supranta apie šeimą, jos svarbą, jaučiasi pilnavertis šeimos narys</i></p>					
<p>NUO MOČIŪTĖS RANKŲ PRASIDEDA KELIAS</p>	<p>Išraiškingai deklamuoja eilėraščius. Kalbą turtina kasdieninėmis kalbos puošmenomis (mažybiniais - maloniniais žodžiais, padėkomis, užuojauta) Kalbėdami apie artimą</p>	<p>Žino kad diena, kaip žmogus gimsta yra jo gimimo diena Pasako savo šeimos narių pavardes. Žino giminytės ryšius, vartoja apibendrinančius žodžius: šeima,</p>	<p>Sakiniais reiškia poreikius, pomėgius, interesus. Tyrinėja save ir kitus žmones. Išaiškina panašumus ir skirtumus. Įvardija augalų dalis Gali paaiškinti augalų</p>	<p>Skiria ir parodo nuotaikas Laikosi visų asmens higienos įpročių Žino saugią ir pavojingą sveikatai aplinką Atsargiai elgiasi gatvėje, laikosi</p>	<p>Kuria aplikaciją iš paties plėšytų smulkių detalių Piešia smulkias formas, jas derina su stambiomis, praturtina simbolinio žmogaus veido detalėmis</p>

VELYKOS – GYVYBĖS ATBUDIMAS RID, RID MARGI MARGUČIAI NUO MOTULĖS RANKŲ PRASIDEDA KELIAS	aplinką, vienus žodžius keičia kitais (sinonimais) Gali nusakyti teksto pradžią ir pabaigą Pasakodamas nuosekliai reiškia mintis Dėlioja paveikslėlius su užrašytais raidėmis Kopijuoja savo , mamos, tėčio pirmąją vardo raidę Pasakoja savo šeimos įvykius.	puseserė, pusbrolis Vertina suaugusiųjų pastangas rūpintis šeimos nariais Stebi ir lygina žmonių ir gyvūnų šeimas Pratinasi laikytis šeimos ir bendruomenės narių susitarimų, tvarkos Mokosi padėti suaugusiems ir šeimos nariams Padedant suaugusiam bando sudaryti šeimos medį	gyvybės ratą Žino tikslų namų adresą, įvardija istorijos paminklus Žino vaiko teises ir pareigas	pagrindinių saugaus eismo taisyklių Rūpinasi savo ir kitų fiziniu saugumu Mokosi kultūringo elgesio prie stalo, mokosi servituoti	Kuria meninės veiklos darbelius iš sėklų, smulkių detalių ir kt. Konstruodamas naudoja nesudėtingus brėžinius Piešdamas išmėgina naujas dailės priemones Dekoruoja nuotraukos rėmelį. Geba lankstyti iš krepinio popieriaus.
METODAI	Stebėjimas, tyrinėjimas, pokalbis, pasakojimas interviu, idėjų kūrimas, individualus darbas, žaidimai - siužetiniai				
PRIEMONĖS	Albumai apie šeimą, istorijos paminklus, „Grupės dienoraščiai“, „Grupės metraščiai“, dėlionės, konstruktoriai, piešimo priemonės, molis, kreidelės, lentelės, parduotuvė, kirpykla, „šeimos kampelis“, indai				

Projektinio ugdymo metodo ir priemonių taikymas

Papildomo ugdymo kryptys , kurias yra pasirinkusios ikimokyklinio ugdymo grupės yra šios: etnokultūra, dailė, ekologija. Pedagogai kuria projektus šioms kryptims , kurie atitinka vaikų amžių, gebėjimus .Teminiai projektai grindžiami nuoseklumo ir prieinamumo principu, nuo vaikai artimos (šeimos, namų, aplinkos, gimtosios vietovės, gamtos) prie tolimesnės aplinkos ir reiškinių. Toks projektinis ugdymo turinio modeliavimas padeda užtikrinti ugdymo integralumą. Šį programos turinio dėstymo būdą renkamės todėl, kad esame įgiję pakankamą projektinės veiklos patirtį.

Patirtis mums leidžia teigti, kad:

- ☞ projektų metodas suteikia ugdymo turiniui lankstumo, nes pedagogas turi kūrybinę laisvę jį modeliuoti, keisti, pritaikyti atskiram vaikui ar visai grupei. Ypač daug dėmesio skiriama spontaniškai vaikų veiklai ir aktyvumui.
- ☞ projektų metodo elementai (stebėjimas, analizė, apmąstymai) leidžia pažinti vaiką, t.y. jo gebėjimus, patirtį, asmenines savybes, interesus, patirties kaupimo būdus. Nuolatinė refleksija ir analizė padeda vertinti vaiko pasiekimus ir numatyti ugdymo(si) perspektyvą;
- ☞ projektų metodas įgalina plačiau taikyti praktinio darbo tyrimo metodus; stebėjimą, interviu, vaizdo įrašus, konkrečių atvejų ar situacijų aprašymus, pokalbį ir kt.tai skatina pedagogą kritiškai vertinti savo nuostatas, skirtingus požiūrius, labiau suvokti raidos vystym,osi dėsningumus ir šiuolaikinio vaiko ugdymo(si) poreikius.
- ☞ projektų metodo dėka ugdymo procesas tampa dinamiškesnis ir žaismingesnis, o tai skatina aktyvesnį šeimos dalyvavimą. Tėvų suinteresuotumas ir idėjos plečia ir pajvairina ugdymo turinį formomis ir padeda rasti naujų turinio įgyvendinimo priemonių.

Projektai gali būti numatomi, keičiami, atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir tėvų (globėjų/rūpintojų) lūkesčius. Pedagogai, pasirinkdami vieną iš projektų, išsikels bendrą tikslą ir numatys laukiamus rezultatus. Tai skatins pedagogą nuolat stebėti, analizuoti vykstantį procesą.Tikslai vėliau bus detalizuojami savaitės planuose. Įgyvendinus projektą, bus atliekama analizė laukiamų rezultatų aspektu ir vykusio proceso apibendrinimu.

REKOMENDUOJAMI PAPILDOMO UGDYMO PROJEKTAI

PAPILDOMO UGDYMO KRYPTIS - ETNOKULTŪRA			
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 3-4 METAI			
PROJEKTAS „SENOLIŲ ŽAIDIMŲ SUKŪRY“			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
Nuo seno lietuviai kūrė žaidimus, atsižvelgiant į amžių .Domėjimąsi lietuvių liaudies žaidimais aktyvina vaiką, formuoja jo požiūrį ir santykį su tikrove, pagarbą ir meilę savo istorijai	- Pažinti lietuvių liaudies žaidimus	Įvairūs lietuvių liaudies žaidimai	Tautiniai lietuvių rūbai, liaudies instrumentai, knygelės apie lietuvių liaudies žaidimus

IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 4-5 METAI			
PROJEKTAS „SENOLIŲ ŽODIS VAIKO LŪPOSE“			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
Lietuvių liaudies tautosakos puoselėjimas yra vienas iš būdų ugdyti tautiškumą saugoti lietuvišką paveldą	- Susipažinti su lietuvių smulkiąja tautosaka	Mėgdžiojimai, pokalbiai CDV klausymasis	Tautosakos knygos, lietuvių liaudies instrumentai, paveikslai su gyvūnais, paukščiais
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 5-6 METAI			
PROJEKTAS „IŠ MOČIŪTĖS SKRYNIOŠ“			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
Lietuvių liaudies ornamentika labai įvairi, spalvinga, liaudies simboliai yra iš pažįstamos vaikui aplinkos. Reikia padėti vaikui suvokti, kad lietuvių liaudies ornamentika pritaikoma buityje, meninėje veikloje.	- Sudominti lietuvių liaudies ornamentika, jos įvairovę ir galimybes	Stebėjimas, lankymasis parodose	Įvairūs buities daiktai, rūbai, juostos, Pieštukai, angliukai, siūlai, juostos, medžiagos

PAPILDOMO UGDYMO KRYPTIS - DAILĖ			
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 3-4 METAI			
PROJEKTAS			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
Trejų-ketverių metų vaiko nepilnai išsivysčiusi smulkioji motorika. Trūksta įgūdžių naudotis ne tik meninės raiškos priemonėmis, t.y. taisyklingai			

<p>laikyti teptuką, pieštuką, formuoti rutuliuką, lazdele iš plastilino, verti karoliukus, bet net elementarių įgūžių laikyti šaukštą valgant, kad neišbėgtų sriuba. Formuotinas vaiko dėmesys. Trejų metų mažylis sunkiai išlaiko dėmesį, nenustygs vietoje, dar negali tinkamai susikaupti reikiamai užduočiai atlikti, bei savęs stimuliuoti ir motyvuoti vienokiai ar kitokiai veiklai. Todėl būtina ugdyti vaiko valią atliekant jam malonius, tačiau susikaupimo ir kruopštumo reikalaujančius darbelius. Taip pat svarbu, kad ugdomoji veikla domintų mažylį, skatintų išgyventi teigiamas emocijas. Tam labai tinka pasirinktas karoliukų vėrimas. Įvairių dydžių, formų, spalvų, bei faktūros karoliukai žavi vaikus, o darbas su jais padeda įgyti elementarių saugumo įgūdžių.</p>			
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 4-5 METAI			
PROJEKTAS			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 5-6 METAI			
PROJEKTAS „LINKSMOSIOS LINIJOS“			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS

PAPILDOMO UGDYMO KRYPTIS - EKOLOGIJA			
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 3-4 METAI			
PROJEKTAS „PRO LANGELĮ PAMAČIAU ...DARŽĄ“			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
Sudarytos galimybės vaikams nuolat stebėti įstaigoje esantį daržą. Patirti atradimo džiaugsmą, kausti informaciją	- Stebėti kiemelyje esantį daržą	Stebėjimas, informacijos kaupimas	Kastuvėliai, pintinės, sėklos, padidinimo stiklai
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 4-5 METAI			
PROJEKTAS „PRO LANGELĮ PAMAČIAU...DARŽO KARALYSTĖ“			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
Lavinamas vaikų praktinis gebėjimas saugiai elgtis su darbo įrankiais dirbant darže. Skatinti džiaugtis darbu, jo rezultatais	- Ugdyti gamtosaugines bei moralines vertybes	Stebėjimas, aptarimas, duomenų fiksavimas	Priemonės stebėjimui, sėklos, kastuvėliai, karučiai,
IKIMOKYKLINIS UGDYMAS 5-6 METAI			
PROJEKTAS „PRO LANGELĮ PAMAČIAU ...VAIKAI DIRBA DARŽE“			
AKTUALUMAS	TIKSLAS	METODAI	PRIEMONĖS
Vaikai gali stebėti ir fiksuoti daržovių augimą. Pajunta malonumą dirbant darže. Stebėti ir fiksuoti augalo augimą. Formuojasi ekologinis mąstymas	- Gilinti pažintines kompetencijas apie augalus ir daržą	Stebėjimas, aptarimas, duomenų fiksavimas	Sėklos, kastuvėliai, kibirėliai, laistytuvai, knygos apie augalus